

Innspill til ny barnevernslov

Den nye barnevernloven håper vi blir en barnas barnevernlov. For at dette skal bli virkelighet, må hele loven vise at vi barn og unge er hovedpersonene. Vi BarnevernsProffene jublet da lovutvalget presenterte sitt utkast til ny barnevernslov denne høsten. Mye var bra av det som der ble presentert. Mye var viktige skritt i riktig retning. Etter vi har lest bedre, vet vi at enda en god del må forandres om dette skal bli en barnas barnevernslov. Vi håper og tror barneminister Solveig Horne nå gjør flere grep, for at det nå skal skje. Etter å ha samarbeidet med henne siden 2013, vet vi at hun ønsker å forstå hvordan barnevernet kjennes for oss barn og unge. Samtidig vet vi at det er mange hensyn å ta – både for BLD og Solveig. MEN – denne gangen håper vi sterkt, at det er barna hun prioriterer høyest. Mye av det vi har forklart både henne og stortingspolitikere vil vi nå se om blir virkelighet.

Vi BarnevernsProffene har mye kunnskap om barnevernet fra å ha «kjent det på kroppen». Mange av oss har hatt hjelpetiltak, en del av oss har erfaring fra fosterhjem og institusjon. Noen av oss har nylig opplevd undersøkelse, hasteflytting eller planlagt flytting – noen bor på tvangsparagraf. En del av oss har erfaring fra fylkesnemnd og tingrett.

Mitt Liv – tre viktige utviklingsarbeid

Siden 2013 har vi proffene samarbeidet tett med barneverntjenester over hele landet, i utviklingsarbeidet Mitt Liv Barnevernstjeneste. Snart er 200 barnevernstjenester med i Mitt Liv. Forandringsfabrikken koordinerer arbeidet – og mer enn 100 BarnevernsProffer har deltatt. Målet er et barnevern i kommunene, som oppleves samarbeidende for barn og unge. I 2015 startet et nytt utviklingsarbeid, Mitt Liv Utdanning. Fire utdanningsinstitusjoner var med som samarbeidspartnere, målet her er å finne fram til pensum, prosjekter og undervisningsformer som inkluderer barn og unges kunnskap om barnevernet. I tillegg besøker proffene utdanninger innenfor barnevern, sosionom, vernepleie, psykisk helse – rundt i hele landet. I 2016 inviterte Forandringsfabrikken til et tredje utviklingsarbeid. 21 barneverninstitusjoner ble samarbeidspartnere, ca 60 proffer deltar.

Gjennom alle disse tre utviklingsarbeidene har vi lært mye om hvordan få til utdanninger og et barnevern rundt i Norge som både fagfolk, barn og unge opplever som nyttig og godt. Det er ikke vært bare lett, men for det aller meste veldig gøy. Og hele tida har vi visst hvor utrolig viktig dette er for barn – og for barnevernet i Norge framover. BarnevernsProffenes innspill til lovutvalgets utkast til ny barnevernlov, bygger derfor på vår egen kunnskap om barnevernet – men også på erfaringer fra å ha lært mye av hvordan barnevernet oppleves for fagfolkene som arbeider der.

TAKK til barneminister, lovutvalg og til stortingspolitikere for at dere vil ta imot innspillene våre. Vi håper at vår stemme blir "tung" og avgjør mye, når den nye loven skal gjøres ferdig. Vi har kjent dagens lovparagrafer på kroppen, derfor er det vi foreslår nå godt gjennomtenkt og "gjennomkjent". Den nye loven kan bidra til et mye bedre barnevern for mange barn og unge – men da må den oppleves nyttig og god for oss.

Hilsen BarnevernsProffene v/Fredrik, Alex, Anika, Glorija, Elise, Ayla og mange fler

BarnevernsProffenes viktigste innspill til lovforslaget

Dette er aller viktigst for oss proffene, for at det skal bli en ny, bra barnevernslov:

1. Å vise kjærlighet må bli del av barnevernets formålsparagraf
2. Trygghetsperson blir en grunnleggende rettighet for barn i barnevernet
3. Barnets beste må ta utgangspunktet i barnets mening
4. Barns medvirkning beskrives enda mer konkret og det må gjennomgående stå at barnet er barnevernets viktigste samarbeidspartner
5. Barnevernet må kunne beskytte informasjonen barnet deler med barnevernet
6. Tvang kan kun brukes når det er direkte fare for liv
7. Barn har partsrettigheter fra 12 år
8. Barn gis alltid muligheten til å snakke direkte med de som tar beslutninger

Kapittel 1 Formål og virkeområde

Grunnleggende rettigheter

§ 1 Formål

BarnevernsProffene ber med stor styrke og masse alvor om at kjærlighet nå blir del av barnevernets grunnmur i den nye barnevernsloven. Vi mener det da MÅ komme i § 1, som direkte beskriver barnevernets formål. I forslaget fra lovutvalget er det blitt del av § 2, som en rettighet for et barn: "Barn bør vokse opp i trygghet, kjærlighet og forståelse, og helst i egen familie". Dette holder ikke!

Barn og unge fra nord til sør i landet, har det siste tiåret sterkt etterlyst et barnevern som arbeider mer og tydeligere med kjærlighet. Med kjærlighet mener vi først og fremst menneskevarme – gjennom varme øyne, varmt kroppsspråk, varme ord – og å lytte for å prøve å forstå helt til bunns. Med kjærlighet mener vi også snille, varme handlinger – som å unngå belønning og konsekvenser når et barn gjør dumme handlinger fordi det har det vondt. Det kan også bety å oppmuntre før eksamen, huske bursdager – kort sagt varme ord og handlinger, gitt fra hjertet. Noen i barnevernet gjør dette, men barn og unge over hele landet sier at altfor mange barnevernsarbeidere ikke snakker og handler med nok varme til at det kjennes trygt for barn og unge til å fortelle dem det viktige å fortelle.

Vi proffene har prøvd å finne ut hvordan det kunne skje at barnevernet de siste tiårene ikke har vært lært opp til å jobbe med kjærlighet som del av grunnmuren i sitt arbeid. Hvordan kunne et helt land

glemme at kjærlighet er avgjørende for at små og store redde, skuffa, frustrerte eller sinte barn og unge skal bli trygge på og få tillit til voksne? Og at kjærlighet er avgjørende for at vi barn og unge skal kjenne at vi er verdt, at mennesker kan bli glad i oss, at vi kan bli glad andre – og også glad i oss selv?

Et av de svarene vi har funnet, er at det først og fremst er ordet kjærlighet, som voksne strever med. Mange voksne knytter ordet kjærlighet til livet i familien og med de aller nærmeste. Samtidig høres det for oss ut som de fleste voksne vet, at ALLE barn og unge trenger kjærlighet for å vokse og bli trygge i verden. Når vi forklarer hva vi legger i det at barnevernsarbeidere viser barn og unge kjærlighet, er det ikke innholdet i ordet som er problemet, sånn vi hører det – men selve ordet

Det kan kjennes som om vi i Norge har glemt at kjærlighet også betyr nestekjærlighet. At det å gi glede og varme til andre mennesker, også er å vise kjærlighet. Det høres ut som dere voksne har gjort kjærlighet til en veldig privat ting. Dette synes vi er veldig dumt og vi tror det kan være skadelig for oss som vokser opp. Fordi vi alle trenger det.

Et annet svar får vi på de fleste utdanningene til barnevern og sosionom. Der forteller studenter at de lærer at de kan bli for mye belastet, hvis vi barna og ungdommene de skal hjelpe, blir for nær i livet deres. Det kan gjøre at de ikke holder ut så lenge i jobben – og at de kan bli sykmeldte. Flere steder forteller de at de lærer om det viktige skille mellom å være personlig – og ikke privat. Vi hører dette – igjen og igjen. Noen steder forteller fagfolk og studenter oss at de kan bli sykmeldte om de gir for mye av seg selv eller blir for tett knytta til oss. Men hvilken kunnskap bygger dette på? Det vi har erfart, er at de som barn og unge får mest tillit til, er de som gir det lille ekstra. De som er fleksible - og som gir av seg selv og deler fra hjertet sitt. De som er seg selv på jobb – og som ikke er en ”rolle” de prøver å gå inn i. Vi har ikke erfaring fra at det er disse som først blir sykmeldt. Vi har vel heller sett det motsatte, at de som ikke får til jobben sin – de som ungdommene ikke liker, fort kan være de som blir sykmeldte (i tillegg til sykdom, graviditeter og andre mer naturlige forklaringer). Så hvilken kunnskap bygger det på at de varmeste og mest engasjerte barnevernsarbeiderne blir sykmeldte?

Mange steder rundt om i landet understreker fagfolk at vi må huske at barnevernet skal gi omsorg. Omsorg er et bedre ord å bruke enn kjærlighet, sier de da. Vi er ikke uenige i at barnevernet skal gi omsorg, selvfølgelig er vi ikke det. Men omsorg er ikke nok, og for mange av oss har opplevd at det kan gis kaldt. Babyer kan dø hvis de ikke får kjærlighet – det kan vi også. I hvert fall inni oss. Folk utenfor barnevernet og spesielt journalister har vært overrasket når de har fått kunnskap om at barnevernet fram til nå, ikke har hatt som del av sitt formål å møte barn og unge i spesielt vanskelige livssituasjoner – med kjærlighet.

BarnevernsProffer har de siste fem årene jobba hardt for å lage forståelse for at kjærlighet, i betydningen menneskevarme og nestekjærlighet, nå blir del av norsk barnevern sitt formål. Vi har snakka om dette med fagfolk over hele landet, med stortingspolitikere – og med jurister. I starten ble vi møtt med betenkeligheter – de siste årene har disse betenkelighetene blitt mye færre. Om vi nå hører dem, er det gjerne fra lærere på utdanningene – eller noen få barnevernsarbeidere. Nå opplever vi mye forståelse for at kjærlighet må være i formålet i en barnevernslov. Nå skriver vi lærebok for utdanningene, om hvordan verdier må være grunnmur i barnevernets arbeid.

Loven må ha kjærlighet som del av sitt formål

Vi ber nå om støtte fra alle voksne til at kjærlighet blir del av norsk barnevern sitt formål. Vi ber dere samtidig legge vekk eventuelle meninger for eller mot ordet. Barn og unge over hele Norge ber om kjærlighet - og VET det funker! Gir barnevernsarbeidere kjærlighet, møter de mer åpenhet fra både barn og foreldre. De får bedre kontakt med oss – og det blir lettere å fortelle dem hvordan livet kjennes og hva vi ønsker oss framover. De vil også møte mer takknemlige barn – og får kjærlighet tilbake. Fagfolk får det bedre på jobb, dette meldes til oss fra mange av Mitt Liv-tjenestene og institusjonene. De jobber tettere på ungene. Og norsk barnevern blir mer treffsikkert.

Stortingspolitikere fra alle partier har lovt at kjærlighet skal bli viktig del av loven. Men vi håper at BLD og barneministeren får kjærlighet inn i lovens formålsparagraf før loven kommer til Stortinget. Vi ber på det sterkeste om at det å møte oss med kjærlighet – nå blir del av barnevernets formål.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 1

Formålet med loven er

- a) å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig omsorg, **kjærlighet** og beskyttelse til rett tid*
- b) å bidra til gode og trygge oppvekstvilkår for alle barn.*

Hvis det første alternativet ikke kan aksepteres av dere voksne, foreslår vi dette:

BarnevernsProffenes alternative forslag til lovtekst § 1

Formålet med loven er

- a) å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig omsorg og beskyttelse til rett tid **og at de møtes med kjærlighet og ydmykhet.***
- b) å bidra til gode og trygge oppvekstvilkår for alle barn.*

§ 2 Barnets rett til omsorg og beskyttelse. Barnets beste

Barnets rett til omsorg og beskyttelse

Det er flott at det står at barn har rett til forsvarlig omsorg og beskyttelse. Men det er veldig uklart for oss hva forsvarlig omsorg betyr. Vi vet at dette er et ord som kan skifte betydning over tid, men uansett greier vi ikke forstå hva det betyr nå. Når vi reiser rundt i landet, har vi spurt fagfolk om hva de tenker forsvarlig betyr. Svarene er ulike – og at det lærer vi at dette blir mye opp til den enkelte. Hvordan kan det da brukes i loven som en rettighet for oss? Skal det være en rettighet for oss, må barn og unge – og fagfolk - i hvert fall helt klart kunne forstå hva det betyr. Hvis ikke blir dette bare et diskusjonstema mellom voksne – og det er ikke snilt gjort, er vår klare melding til dere.

BarnevernsProffene synes det er bra at det står at barn bør vokse opp i trygghet, kjærlighet og forståelse. Det må da bety at dette skal gjelde som overskrift for arbeidet i fosterhjem og barnevernsinstitusjoner i Norge. Men det MÅ vel stå skal – ikke bør?

Loven må gi barn rett til beskyttelse

Vi forstår ikke helt hvordan dette er tenkt, **men vi ber om at barns rett til beskyttelse blir mye tydeligere i den nye loven. Dette må ikke stå sammen med at vi helst skal vokse opp i egen familie. Når dette "blandes sammen" i en setning – blir budskapet veldig uklart.** Vi ber om at setningen om at vi helst skal vokse opp i egen familie, ikke står her i § 2. Blir den stående, kjennes barnevernsloven skummel ut for mange av oss. Vi forstår at det med å vokse opp i egen familie står i internasjonale rettigheter, men vi ber sterkt om at det ikke står her – hvor det står om beskyttelse av barn.

Beskytte det vi forteller til barnevernet (begrense innsyn)

BarnevernsProffene har ofte siste årene arbeidet hardt for å lage forståelse for at barnevernet bedre skal kunne beskytte det vi forteller dem. Etter å ha snakka med barn og unge rundt om i landet, vet vi at veldig mange er redde for å fortelle til barnevernet. De vet ikke hva som skjer videre med informasjonen. Hvem får vite det de forteller? Og når får noen vite? Hva skjer når noen får vite? Dette er en av de viktigste grunnene til at så mange av oss ikke har stolt på barnevernet. Og hvis vi ikke stoler på barnevernet, forteller vi ikke det viktigste. Da vil heller ikke barnevernet ha mulighet til å gi oss riktige tiltak. Og mye hjelp blir lite nyttig – fordi viktig informasjon mangler.

Skal Norge få et barnevern som oppleves trygt for barn, kan ikke foreldre i utgangspunktet ha rett til fritt innsyn i det som barn og unge forteller til barnevernet. De fleste av oss forteller ikke det mest alvorlige først. Vi forteller først små, litt mindre alvorlige ting, for å teste hva de voksne gjør med det. Hvis vi så merker at foreldre har fått vite hva vi har fortalt, mister veldig mange av oss tillit. Ikke bare til en, men til mange voksne som vil hjelpe.

Vi forteller oftest fordi vi ønsker at noe skal skje. Men når vi mister vi kontrollen over det som skjer, blir vi redde – og mange av oss lukker oss. Da "faker" vi eller lurer voksne, ved å trekke oss, vri på sannheten eller bli stille. Bare hvis de voksne samarbeider med oss, kan vi fortelle mer. Dette er aller mest alvorlig for oss som har opplevd ulike typer vold eller overgrep. Mange av oss har aldri fortalt det til noen i noe system for barn. Forandringsfabrikken vet dette etter å ha snakket med ca 200 unge med disse erfaringene. I flere prosjekter har de spurt unge om hvorfor vi ikke har fortalt, et hovedsvar er den store usikkerheten om hva som skjer videre med det vi forteller.

Loven må beskytte det vi forteller

I Grunnlovens § 104 står det blant annet om beskyttelse: Barn har rett til vern om sin personlige integritet. I FNs barnekonvensjon står det blant annet: Partene påtar seg å sikre barnet den beskyttelse og omsorg som er nødvendig for barnets trivsel

Vi ber om at den nye barnevernsloven "rigges sånn" at mange flere barn og unge i Norge kan få tillitt til barnevernet og kan tørre å fortelle de vondeste tingene. Alt for mange av oss lever i altfor vanskelige forhold, fordi de små setningene vi forteller går videre uten at det er avtalt med oss.

Lovutvalget foreslår i kapittel 11 § 82 om saksbehandling, at innsyn i dokumenter kan nektes. BarnevernsProffene er takknemlige for at denne tenkningen for første gang er med som del av norsk barnevernslov. I lovforslaget står det at innsyn kan nektes hvis det ikke kan skje uten skade eller fare for barnet eller andre personer. I tillegg står det at så lenge barnevernet undersøker, kan parten (foreldre) nektes innsyn dersom innsyn kan motvirke muligheten til å få saken avklart. Vi er veldig glade for at innsyn nå skal kunne nektes i undersøkelsen. Dette er en viktig lovendring som kan hjelpe for at barnevernet skal kunne kalles barnevern. Men det som står om at innsyn i dokumenter kan nektes hvis innsyn ikke kan skje uten skade eller fare for barnet eller andre personer – er altfor svakt til å gi oss den beskyttelsen vi trenger. Hvem skal forstå eller bestemme hva som er til "skade eller fare for barnet eller andre personer". Her må voksne tolke og mene. De små signalene vi gir – og testinga vi gjør av de voksne gjennom å bare fortelle litt, vil gå "under radaren" til barnevernsarbeiderne og de vil ikke oppfatte at det vi forteller kan sette oss i skade eller fare.

Hvis flere barn og unge skal få tillit til barnevernet, må vi ha rett til at opplysningene vi gir til barnevernet, kan beskyttes. Barnevernet må avtale med barnet, hvordan informasjonen skal gis videre til foreldrene. For små barn, må informasjon gis videre med stor varsomhet. Dette er den eneste måten barnevernloven kan "rigges", for å beskytte informasjonen vi deler – og dermed oss. UTEN AT NY BARNEVERNLOV SIKRER DETTE, KAN IKKE BARNEVERNET KALLES ET VERN FOR BARN

Vi ber om at tenkningen med å beskytte informasjon vi gir til barnevernet, blir del av den nye barnevernslovens § 2 – om beskyttelse av barn. Da vil dette bli en grunnleggende rettighet for oss og den må gjelde for alle deler av barnevernets arbeid. Vi VET dette vil lage stor forandring i tilliten barn og unge har til barnevernet og opplevelsen av at barnevernet først og fremst er til for barn.

Vurdering av barnets beste

I forslaget til ny lov er "barnets beste" overordna i alle handlinger og avgjørelser etter loven. Utvalget vil at det i alle vedtak skal stå hvordan barnets beste er vurdert – inkludert barnets mening. Det må stå tydelig hva avgjørelsen som tas kan føre til for barnet. Hvis vedtaket er annerledes enn barnets mening, skal det tydelig stå (§ 83 og § 104).

Når "barnets beste" skal være det overordna hensynet, blir det veldig viktig at hva som er barnets beste, bestemmes på en veldig klok måte. I forslaget finner vi ei liste med 7 punkter som det (blant annet) skal tas hensyn til i vurderingen av barnets beste. Barnets synspunkter er listet opp som en av disse. Et annet er barnets egen identitet, i tillegg flere andre ting som kan bety noe for god oppvekst. Men det står ikke noe om prioritering mellom punktene. Dette tenker vi er veldig lite klokt.

Vi BarnevernsProffene vet fra erfaring at voksne avgjør mye i vurderingen av hva som er barnets beste. Ofte avgjør de det alene – i drøftinger seg imellom. Disse ordene kan brukes for å begrunne et vedtak, uten at barnets synspunkt er med i vurderingen. Dette har gjort at vi tenker at dette uttrykket ikke er så nyttig. Det høres så fint ut, samtidig dekker det over at det altfor ofte er voksnes "synsing" om våre liv framover. Vi ber om at dette ikke får fortsette i Norge – og at ny barnevernslov nå peker mot noe bedre. I lovendringene som kom i 2013, oppfattet vi at de prøvde å fortelle at barnets beste skulle ta utgangspunkt i barnets egen mening om eget liv.

I det nye lovforslaget, der de har prøvd å si noe mer om barnets beste og hvor viktig dette hensynet skal være, har innholdet i det allikevel blitt veldig utydelig. Lovforslaget sier mye om barns rettigheter, men det står ikke noe om at våre beskrivelser av hvordan livet kjennes og våre ønsker for framtida må ligge som grunnlag når barnets beste skal vurderes. Dette er kjempeskummelt og vi ber

dere skrive det annerledes i en ny, moderne barnevernslov. Hvis ikke tror vi dette blir en av de "tabbene" som gjør at det i praksis blir opp til hver enkelt av fagfolkene å vurdere hva de tenker er et barns beste.

BarnevernsProffene ber nå så sterkt vi kan om at den nye barnevernsloven sikrer at barnets beste, skal ta utgangspunkt i våre beskrivelser og ønsker. Barnevernet trenger klar veivisning, for å bli bevisst at det alltid skal samarbeide med barn og unge (§ 2). Uten denne veivisningen også i beskrivelsene av hva som er barnets beste, blir dette et "farlig" hensyn og lite nyttig. Da vil det kunne stå i konflikt med prinsippet om barns rett til medvirkning. Vi ber barneministeren og BLD om å ta dette på stort alvor.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 2

*Barn har rett til forsvarlig omsorg og beskyttelse. Barn **skal** vokse opp i trygghet, kjærlighet og forståelse. **Informasjon som barnet gir til barnevernet, skal beskyttes. Barnevernet må hele tiden vurdere konsekvensene av å gi foreldre innsyn i informasjonen og alltid avtale med barnet når og hvordan foreldre kan få innsyn.***

Barn skal ikke utsettes for vold, overgrep eller på annen måte bli behandlet slik at den fysiske eller psykiske helsen blir utsatt for skade eller fare. Dette gjelder også om volden brukes som ledd i oppdragelsen av et barn.

*Barnets beste skal være det avgjørende hensyn ved handlinger og avgjørelser som berører et barn etter denne loven. **Ved vurderingen av barnets beste skal barnevernet alltid ta utgangspunkt i barnets beskrivelse av situasjonen sin, egen identitet og ønsker for framtida. Handlinger og avgjørelser skal så langt det er mulig, bygge på barnets ønsker.***

*I vurderingen av barnets beste skal det **også** tas hensyn til*

- barnets behov for omsorg og beskyttelse
- barnets behov for å bevare familiemiljøet og opprettholde viktige relasjoner
- barnets helse, utdanning og utvikling
- barnets sårbarhet
- barnets og foreldrenes etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn

§ 3 Barnets rett til tiltak og medvirkning

Vi synes det er veldig bra at barn nå får rett til tjenester og tiltak. Dette er klokt, tenker vi. Men vi ber om at det kommer tydeligere fram i loven, hva barnets rett til tjenester betyr. Også må det alltid veies i forhold til retten foreldrene har til å si nei til barnevernstjenester. Vi ber også om at barns rett til barnevern kobles direkte opp til § 12 og 15.

BarnevernsProffene mener at en ny barnevernslov gjennom hele loven må vise, at det nye barnevernet i Norge skal være et barnevern som har barn og unge som sin nærmeste samarbeidspartner. Det fins ingen annen måte å lykkes med å hjelpe oss – og det fins ingen annen vei til gode og forsvarlige tjenester for barn. Om 10 år tror vi at vi vil riste på hodet, over et barnevern som i alt for stor grad har tatt utgangspunkt i at voksne vet hva som er bra for barn. At barnet i framtida blir barnevernets viktigste samarbeidspartner, vil og være avgjørende for om denne tjenesten med rette kan kalles et barnevern. Foreldre skal følges opp og alltid bli møtt med varme, forståelse og respekt – men barnet må mye tydeligere være fokus for barnevernet.

Vi ber om at loven gjennomgående sier at barnet er barnevernet sin viktigste samarbeidspartner. Vi ber derfor om at § 3 legger grunnlag for hvordan alle deler av barnevernet, samarbeide med barn.

BarnevernProffene har de siste årene samarbeidet med barneverntjenester over hele landet, i utviklingsarbeidet Mitt Liv. Vi vet at mange av barneverntjenestene strever med å inkludere små barn – både når informasjon skal deles, barn skal lyttes til og beslutninger skal tas. Vi ber derfor at den nye loven sier at barns medvirkning må gjelde seinest fra 7 år. Dette må erstatte ”i samsvar med barnets alder og modenhet”. I pasient- og brukerrettighetsloven foreslås nå en tilsvarende endring, der barn seinest fra 7 år skal få medbestemmelse i behandling. Dette vil også samsvare med **barneloven § 31 andre ledd**. ”Eit barn som er fylt sju år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt, skal få informasjon og høve til å seie meininga si før det blir teke avgjerd om personlege forhold for barnet, mellom anna om foreldreansvaret, kvar barnet skal bu fast og samvær. Meininga til barnet skal bli vektlagt etter alder og modning. Når barnet er fylt 12 år, skal det leggjast stor vekt på kva barnet meiner.”

BarnevernsProffene ber enda en gang om at barns medvirkning i stedet kalles å samarbeide med barn og unge. Medvirkning er ikke et ord vi som er unge forstår, derfor er det ”triksete” av voksne å bruke dette ordet. Vi forstår at dette er en måte å oversette ”child participation” men ber dere allikevel ta på alvor at ordet ikke funker så lenge vi unge ikke forstår ordet.

Uansett om det blir hetende barns medvirkning eller det å samarbeide med barn – så ber vi dere sterkt om å inkludere vår kunnskap når barns medvirkning / samarbeid med barn – skal beskrives.

Barn og unge med erfaring fra barnevernet og fra ulike deler av landet, har samlet seg bak en forklaring på hva barns medvirkning er – og proffene ber om at dette kommer fram i loven:

1. Barns rett til å få informasjon
2. Barns rett til å snakke trygt til barnevernet
3. Barns rett til å være med å bestemme
4. Barns rett til å bidra i dokumentasjon
5. Barns rett til å gi tilbakemelding til barnevernet

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 3

Barnet har rett til nødvendige tjenester og tiltak etter denne loven når vilkårene for det er oppfylt.

Barnet har rett til å medvirke ved handlinger og avgjørelser som berører barnet etter denne loven.

Dette gjelder alle barn, men senest fra 7 år. Med medvirkning menes at barnet skal få all viktig informasjon som angår barnet, bidra i dokumentasjon og få mulighet til trygt å gi uttrykk for sine synspunkter. Barnets synspunkter skal vektlegges sterkt, uavhengig av barnets alder. Barnet har rett til å få bidra i dokumentasjon og til å gi tilbakemelding på tjenesten det mottar. Barnets synspunkter skal alltid dokumenteres, sammen med vurderingen av disse.

§ 4 Krav til barnevernets virksomhet. Forsvarlighet

BarnevernsProffene mener at hva som ligger i ordet forsvarlig er vanskelig å forstå for barn og unge og kanskje også for voksne. Derfor er det og vrient å vite hva slags grunnleggende rettighet vi har fått, når det står at barnevernet skal være forsvarlig. Vi forstår ideen med ordet, og vi vet at det har vært brukt de siste årene – men etter mange dialoger med barnevernsarbeidere, har vi ikke hørt noen klar beskrivelse av hva det inneholder. Vi ber derfor om at hvis dette skal stå som en rettighet, må det også fins en beskrivelse hva dette betyr. Det er helt fint for oss at det kan forandre seg, barnevernet skal jo stadig bli bedre. Men det må alltid fins en helt klar beskrivelse av hva det betyr.

Vi ber også om å få gi grunnleggende innspill, hvis en sånn beskrivelse skal lages. Det er viktig at barn og unge da får være med å beskrive helt fra starten – og ikke gi innspill til noe som de voksne har

skrevet mye på. Det er spesielt viktig for oss at det som del av hva som er forsvarlig, står om hva slags kunnskap og erfaring barnevernsarbeiderne skal ha og hvordan de skal samarbeide med oss.

BarnevernsProffene synes det er SUPERT at det nå foreslås at barnevernet skal utøve sin virksomhet med respekt for og i samarbeid med barnet. Det takker vi for at utvalget har skrevet inn i loven. Det er også fint at det står at barnevernet skal møte foreldre med respekt – og at barnevernet skal samarbeide med foreldre. MEN vi ber om at barn og foreldre ikke sidestilles som samarbeidspartnere. Da tror vi loven igjen blir utydelig og kan peke i feil retning. Vi ber om at loven uttrykker tydelig at barn og unge er barnevernets viktigste samarbeidspartner.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 4

Tjenester og tiltak etter denne loven skal være forsvarlige.

*Barnevernet skal utøve sin virksomhet med respekt for **og i samarbeid med barnet og så langt som mulig i samarbeid med barnets foreldre. Barnet er alltid barnevernets viktigste samarbeidspartner.** Barnevernets tiltak skal ikke være mer omfattende enn det som er nødvendig, og skal gjennomføres så skånsomt som mulig*

§ 5 Lovens virkeområde

BarnevernsProffene mener at barnevernet kun må ha mulighet til å fortsette tiltak etter vi blir 18 år, hvis vi ønsker dette. Det må ikke være mulig for barnevernet å ha oss på tvang etter 18.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 5

Loven gjelder barn under 18 år når a) barnet har bosted i og oppholder seg i Norge b) barnet er flyktning eller er internt fordrevet, eller c) barnets bosted ikke lar seg fastsette. Har barn som oppholder seg i Norge bosted i en annen stat, gjelder §§ 12 til 19, § 30 og §§ 33 til 36. Har barn som oppholder seg i en annen stat bosted i Norge, gjelder § 20 og § 21.

***Når et barn ønsker dette, skal** tiltak som er iverksatt før barnet fylte 18 år, opprettholdes eller erstattes av andre tiltak etter loven inntil barnet fyller 23 år. Vedtaket skal treffes i samsvar med § 2 tredje ledd. Vedtak etter § 20 som er iverksatt før barnet fylte 18 år, kan gjennomføres etter fylte 18 år i samsvar med § 20 femte ledd.*

§ 79 Trygghetsperson for barn – flyttes fram

BarnevernsProffene ber om at det å få en trygghetsperson blir en av de grunnleggende rettighetene i barnevernet. Vi ber samtidig om at trygghetspersonen må kunne hjelpe oss i kontakten med alle deler av barnevernet – også utenfor barnevernstjenesten. Derfor ber vi om at denne rettigheten flyttes opp til dette kapittelet om grunnleggende rettigheter.

BarnevernsProffene synes det er veldig klokt å samle tillitsperson, talsperson og tilsynsperson i en rolle. Ingen av disse rollene er noe verdt, hvis ikke trygghet ligger i bunnen. Uten trygghet, greier vi ikke å fortelle det viktigste. Undersøkelser de siste tiårene, viser at barn og unge rundt i landet har hatt lite trygghet til talspersoner eller tilsynsførere/tilsynspersoner. Den ordningen som nå foreslås kan, om det gjøres riktig, bli veldig bra.

Vi synes også utvalget sier noe veldig viktig om at vi da får færre personer å forholde oss til – og at det da er større mulighet for at vi kan stole på denne personen. Vi takker for at utvalget her har tatt kunnskap fra barn og unge på stort alvor og tatt utgangspunkt i den.

Barn og unge MÅ få være med å bestemme hvem denne personen skal være. Hvis barnet ønsker en bestemt person, må det følges så langt det er mulig. Dette sier utvalget og det vil være helt

grunnleggende for at ordningen skal fungere. Vi mener det må inn i lovteksten, for at det skal bli helt tydelig. Hvis barnet ikke kjenner trygghetspersonen, skal mye flaks til for at det skal kunne fungere. Vi ber om at det lages en forskrift som forteller hvordan alt skal gjøres.

Vi synes at medlemmene i utvalget har vært modige, når de har tatt utgangspunkt i barn og unges trygghet når de skal lage denne nye ordningen. De har forstått at både når det gjelder tilsyn i fosterhjem og talsperson i fylkesnemnd – er trygghet helt nødvendig hvis ordningen skal ha verdi. Mange voksne kan komme til å synes dette er trøblete og umulig at tilsyn og tillit kan gjøres av samme person. Vi gjetter at noen av høringssvarene skal fortelle dere at dette er umulig. Mange voksne har tro på at tilsyn må være en ”objektiv” rolle – som staten eller kommunen kan gjøre – og at det gir sikkerhet for barn. Men BarnevernsProffene vet at dette systemet er prøvd i Norge – både i fosterhjem og institusjon – og det har ikke fungert godt for altfor mange av oss. Ordninger med tilsyn kan lages ”så fine som helst” fra utsiden – men de virker ikke, så lenge det ikke er trygghet i bunnen. mange voksne forstår ikke hvor avgjørende det er, at barn stoler på den voksne som skal gjøre tilsyn.

Tilsynsordningene er ”sikkerhetsventiler” for barn og unge som bor i fosterhjem og institusjon. Vi ber dere så sterkt vi kan, om å beholde forslaget om at hvert barn har en trygghetsperson som har som oppgave å hjelpe med trygghet i all kontakt med barnevernet, i fylkesnemnd eller domstol – og at den har ansvar for tilsyn med barn i fosterhjem. Vi ber dere også om at det i loven tydelig står at barnet er med å bestemme hvem trygghetspersonen skal være. Det er fint om det raskt kommer en god forskrift og detaljerte retningslinjer, som barn og unge er med å lage helt fra starten.

I forslaget står det at Fylkesmannen skal oppnevne trygghetspersonene. Vi tror ikke det kan fungere. De som sitter hos Fylkesmannen kjenner jo ikke de som skal være trygghetspersoner rundt i fylket. Det må være noen i hver kommune som skal ha ansvar for å godkjenne og holde i trygghetspersonene – og som barnet kan snakke med for å forklare hvorfor det ønsker en person som trygghetsperson – eller hvorfor det eventuelt vil bytte. Vi tror det er veldig lurt for

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 79

*Ved begjæring om tiltak etter § 95 skal barnevernstjenesten sørge for at barnet får oppnevnt en trygghetsperson. **Barnets ønske om hvem dette skal være, skal tillegges stor vekt. Dersom barnet vil, kan det få oppnevnt en trygghetsperson tidligere og barnet må kunne bytte trygghetsperson.** Barnet kan ha med seg en trygghetsperson i **all kontakt med barnevernet.** Trygghetspersonen kan formidle barnets syn i saker som behandles av fylkesnemnd eller domstol. Trygghetspersonen skal også føre tilsyn med barn i fosterhjem. Fylkesmannen oppnevner trygghetspersonen. Departementet kan gi forskrift om trygghetspersonen.*

Saksbehandlingsregler i kapittel 11 kan bli nytt kapittel 2

Dette synes vi er et viktig kapittel, fordi det her står mye om hvordan samarbeidet mellom oss og barnevernet skal være. Vi tror det er klokt at det kommer før kapitlene om melding og undersøkelse, tiltak, omsorgsovertakelse, hastevedtak, oppfølging, institusjon og omsorgssentre. Derfor foreslår vi og ber om at dette blir et nytt kapittel 2.

Om dette kapittel ikke skal flyttes fram, må flere av de grunnleggende prinsippene i dette kapittelet minnes om i starte av hvert av de andre kapitlene, tenker vi.

Vi ber også om at det helt tydelig i starten av kapittelet om saksbehandling står at innholdet her gjelder for alle deler av barnevernstjenestens arbeid. Også tenker vi at denne rekkefølgen ville gjort loven lettere å bruke og lese for oss – og kanskje for alle: § 76, 83, 78, 80, 82, 81, 84, 77, 84, 85, 86 § 79 om trygghetsperson mener vi at må bli en grunnleggende rettighet.

Proffenes innspill til noen av disse paragrafene:

§ 83 Barnets medvirkning Barnevernstjenestens vedtak

BarnevernsProffene støtter at det tydelig står i loven at barn skal få mulighet til å uttale seg direkte til barnevernstjenesten. Så vil det jo fortsatt være helt avhengig av at dette gjøres på en trygg nok måte til at barnet skal ønske og ville uttale seg – og at det opplever å bli tatt på alvor.

Vi håper det sammen med loven kan lages en forskrift, der det detaljert beskrives hvordan barnevernet skal samarbeide med barn og unge – sånn at barns medvirkning kan bli virkelig. I utviklingsarbeidet "Mitt Liv" er har barnevernledere fra hele landet og vi sammen laget anbefalinger til hvordan dette bør gjøres i praksis.

§ 78 Part i saken etter loven

BarnevernsProffenes viktigste innspill til barns rettssikkerhet, er at flest mulig beslutninger må tas nærmest mulig barnet – og på måter som gjør at barnet opplever mest mulig trygghet. Dagens ordning med at avgjørelser i barnevernet tas i fylkesnemnd og tingrett, oppleves for mange veldig utrygt. Her styres det av formaliteter, det er for mange vanskelig å forstå hva som foregår – og det kjennes skummelt. "Spillereglene" som gjelder kan både øke konfliktnivået og skape varige sår. Veldig mange av oss har opplevd dette.

Forandringsfabrikken undersøkte i 2014-15 barn og unges erfaring med Fylkesnemnd. Noe vi fant ut var at av unge som hadde fått egen advokat, hadde mer enn halvparten veldig dårlige eller dårlige erfaringer. De fikk lite informasjon og hadde lite kontakt med advokaten. Mange opplevde lite engasjement for å forstå og for å kjempe for barnet. Vi har lite tro på at partsrettigheter i rettssak og fylkesnemnd i stor grad vil forandre barns rettssikkerhet i barnevernet.

Så vet vi at partsrettigheter handler om mer enn fylkesnemnd, rettssal og advokat. Et barn fra 12 år med egne partsrettigheter vil få det fra en undersøkelse starter. Barnet skal bli varslet om at nå er det blitt en "sak" og info underveis når "saken" behandles. Vi får rett til å se dokumentene – og til å vite hva som blir bestemt – hvorfor det er bestemt – og info om at vi kan klage.

BarnevernsProffene ga lovutvalget innspill underveis i deres arbeid og skrev at vi mener barn over 12 år ikke automatisk skal ha partsrettighet – fordi det ikke vil gi større rettssikkerhet. Vi tenkte da mest i forhold til saker i fylkesnemnd og tingrett.

Når vi ser forslaget fra lovutvalget, der barn skal ha rett til å snakke direkte til barnevernstjenesten og fylkesnemnd før avgjørelser tas – sammen med at barn gis partsrettighetene fra 12 år, hvis barnet selv ønsker dette - støtter vi alle disse forslagene. Vi ber om at det står at barn og foreldre aldri skal ha felles advokat. I mange situasjoner er ikke all informasjon fra barnet kommet fram, felles advokat, kan hindre barnet i å fortelle mer.

Partsrettigheter vil gi barn fra 12 år mulighet til å si nei til tiltak som vi ikke opplever som nyttig, sett fra oss. Dette er en viktig grunn til at vi tenker det er klokt å gi ungdom partsrettigheter. Det vil også gi oss mer informasjon og dermed et bedre grunnlag for å delta i beslutninger. Noen vil sikkert tenke

at dette ikke er bra for 12-15-åringene, at vi ikke bør få informasjon for eksempel om foreldrenes helse. Men informasjon kan unntas. Viktigst er det at vi trenger informasjon om vi skal kunne være med å bestemme. Utfordringer det siste tiåret har vært at vi får for lite informasjon. Det vil også kunne bidra til mer tillit mellom oss og barnevernet. Vi tror også at det å gi partsrettigheter til 12-åringene, vil inspirere barnevernet til å skrive forståelig og med mye respekt.

§ 82 Partenes rett til dokumentinnsyn og barnevernstjenestens informasjonsplikt

BarnevernsProffene ber om at Norge på alvor forstår at skal barnevernet bli et vern for barn, så må beskyttelse av det barn sier til barnevernet tas på stort alvor. Derfor har vi foreslått å ta det inn som del av § 2, som en grunnleggende rettighet og ber sterkt om at det kommer inn der. Vi ber om at det vi foreslo i § 2, også blir del av § 82. Vi støtter i tillegg veldig det som står i § 82, om å nekte innsyn mens barnevernet undersøker. Det er og viktig at dette ikke blir noe foreldrene kan klage på – men en grunnregel for hvordan norsk barnevern jobber. I tillegg er det viktig at all informasjon som skal gis til foreldre om hva et barn sier til barnevernet, må avtales med barnet.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 82

Partene har rett til å gjøres seg kjent med sakens dokumenter etter reglene i forvaltningsloven §§ 18 til 19. Partene har også rett til å bli forelagt opplysninger etter forvaltningsloven § 17.

*I tillegg til grunnlagene i forvaltningsloven §§ 18 a til 19, **skal barnevernet alltid beskytte den informasjonen som barnet gir til barnevernet. Denne informasjonen må kun gis videre til foreldre etter avtale med barnet om når og hvordan foreldre kan få innsyn.***

*Så lenge barnevernstjenesten undersøker en sak, kan parten nektes innsyn dersom innsyn kan motvirke muligheten til å få saken avklart. **Dette må ikke gi foreldrene rett til å klage.** På samme vilkår som etter første og andre ledd kan barnevernstjenesten unnlate å forelegge opplysninger for partene etter forvaltningsloven § 17.*

§ 81 Plikt til å dokumentere i mappe

BarnevernsProffene er takknemlige for at det nå skal stå i journalen hvordan barnet har fått anledning til å medvirke og tror det kan være viktig "push" for å minne fagfolk på at barnet alltid skal samarbeides med. Vi ber om at det i starten legges til at: Barnets egen mening skal gjennomgående være synlig i journalen. Vi ber også om at barnevernstjenesten forpliktes til å få tak i barnets vurderinger av egen situasjon, sine behov og ønsker for framtida (for alle barn som kan snakke) Vi ber også om at det står at journalen skal inneholde beskrivelser av hvordan barnet har fått medvirke, i stedet for om det har fått medvirke.

I utviklingsarbeidet Mitt Liv, har tjenester fra hele landet dokumentert i samarbeid med barn og unge. Mange har fått dette til. Det som skrives kan være avgjørende for livet vårt seinere – og det er viktig at dette blir riktig. Når voksne skriver sånn som de oppfatter eller husker det, kan viktig informasjon fra oss bli feil nedskrevet. Men det er en stor jobb å få alle voksne til å forstå dette, når de er blitt vant til å skrive det de hører eller oppfatter. Vi ber nå om at loven kan gi "drahjelp" til dette, det er grunnleggende for vår tillit og trygghet til barnevernet.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 81

*Barnevernstjenesten skal føre journal for det enkelte barn. **Barnets egen mening skal gjennomgående være synlig i journalen. Journalen skal inneholde:***

*a) nødvendige opplysninger om **barnet***

b) barnets vurderinger av egen situasjon, sine behov og ønsker for framtida

c) beskrivelser av hvordan barnet har fått anledning til å medvirke.

d) barnevernsfaglige vurderinger av barnets situasjon og behov

e) referat fra samtaler og møter med barnet, foreldre og andre barnevernstjenesten har vært i kontakt med.

Referater fra samtaler og møter der barnet deltar, skrives i samarbeid mellom barnet og barnevernstjenesten. Departementet kan gi forskrift om plikten til å føre journal.

§ 84 Bruk av tvang ved gjennomføring av undersøkelser og fullbyrding av vedtak

Barnevernets bruk av politi har gjort stor skade i mange unges liv, derfor ber vi dere ta dette på alvor. BarnevernsProffene ber om at loven tydelig sier at politi ikke skal kunne brukes mot barn, hvis det ikke direkte er fare for liv. Dette gjelder både ved rømming og ved gjennomføring av vedtak som for eksempel flytting. Vi ber om at det lages retningslinjer som tydelig avgrenser når det skal kunne brukes politi og hvordan dette skal gjøres.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst i § 84

*Barnevernstjenestens leder kan når det er nødvendig, kreve bistand av politiet til gjennomføring av undersøkelser og fullbyrdelse av vedtak etter §§ 16, 17, 18, 20, 21, 25, 30, 34, 35 og 36. **Det kan ikke bes om bistand fra politi, hvis det ikke er direkte fare for liv.***

§ 77 Bruk av sakkyndige

Vi ser at lovutvalget skriver om diskusjonen som har vært, om når de sakkyndige har doble roller. Vi ser også at de ellers ikke mener noe om hvor nyttig sakkyndiges rolle er, for et godt barnevern. Som vi har erfart, engasjerer barnevernstjenester sakkyndige for å få hjelp til å vurdere hva som bør gjøres framover – ofte i forbindelse med noe spesielt. Dette kan gjelde både barn - og foreldre.

BarnevernsProffene synes det er rart at det ikke stilles noen spørsmål om hvor klokt det er, å engasjere sakkyndige inn i barnevernets arbeid. Vi har hørt mange erfaringer fra rundt om i landet, fra unges møter med sakkyndige. Mange tilbakemeldinger forteller at sakkyndige oppleves som fremmede - de leser papirer eller treffer oss en gang eller to. Bygd på dette, kan de få veldig stor makt i livene våre, fordi barnevern, fylkesnemnd og domstoler har stor tro på og tillit til at disse eksperter, har en avgjørende stemme i vurderingen av hva som er klokt framover.

Vi vet også fra rundt om i landet at advokater stiller krav til at barnevernstjenesten engasjerer sakkyndige. Dette kan de gjøre for å få fram foreldres synspunkt. Dette mener vi kan være en skikkelig fare for rettssikkerheten vår.

BarnevernsProffene mener at barnevernstjenesten ikke må kunne engasjere sakkyndige. De får lett for stor makt over det som skjer i livet vårt. Barnevernet kan da skyve ansvaret for beslutningene over til noen andre, som oftest kjenner oss dårligere enn barnevernet selv gjør.

Hvis ordningen med sakkyndige skal fortsette, må barnet få informasjon fra barnevernstjenesten om den sakkyndige sin rolle og oppgaver. Ingen barn må kunne tvinges til å snakke med en sakkyndig, hvis det selv ikke ønsker det. Hvis ordningen med at barnevernstjenesten skal kunne engasjere sakkyndige skal fortsette, må det være klare retningslinjer for hvordan – og for hvordan barnet kan bli hørt knyttet til dette.

BarnevernsProffenes forslag er at § 77 går ut av barnevernsloven.

Sakkyndige kan kun engasjeres hvis en sak skal opp for fylkesnemnd eller domstol.

BarnevernsProffenes alternative forslag til lovtekst § 77

*Barnevernstjenesten kan engasjere sakkyndige. **Barnevernstjenesten må gi barnet informasjon om den sakkyndige sin rolle og oppgaver. Ingen barn må kunne tvinges til å snakke med en sakkyndig, hvis det selv ikke ønsker det.** Den sakkyndiges rapport skal være vurdert av Barnesakkyndig kommisjon før den kan legges til grunn for vedtak etter barnevernsloven. Dette gjelder ikke for hastedtak etter kapittel 5. Den sakkyndiges rapport skal også være vurdert av kommisjonen før den legges til grunn for barnevernstjenestens beslutning om å henlegge en sak etter undersøkelse, jf. § 10.*

§ 85 Klage over barnevernstjenestens og Barne-, ungdoms- og familieetatens vedtak. Rettslig overprøving

BarnevernsProffene har de siste to årene samarbeidet med åtte fylkesmenn om klagesaker og tilsyn i barnevernet. I dette arbeidet har vi lært at Fylkesmannen allerede bruker mye tid på å behandle enkeltklager. Vi lærte også at de fleste av disse klagen kommer fra foreldre eller andre voksne. Voksne klager ofte på barnets vegne. Fylkesmennene vet oftest ikke om barnet vet om klagen eller hva barnet mener om klagen. Mange av oss har hatt foreldre som har klaget og vet at det mange ganger har vært på noe som vi ikke var enige i at var et problem – eller vi mente noe helt annet.

BarnevernsProffene mener at dette må det gjøres noe med. Det er etter det vi forstår både unyttig – og ikke god bruk av ressurser. Vi ber om at det står i loven at fylkesmennene må snakke med barnet før det bestemmes om klagen skal behandles. Noen fylkesmenn gjør nå dette og antallet saker de behandler, reduseres. I 2015-6 lærte vi at dette ikke skjer av seg selv, men at det er superviktig. Fylkesmennene må få bruke tida si på det å gjøre tilsyn med tjenester på viktige tema. Og vi barn og unge må slippe å oppleve at klager behandler ”over hodet på oss” – uten at vi har fått uttalt oss.

BarnevernsProffenes forslag til lovtekst § 85

*Barnevernstjenestens enkeltvedtak kan påklages til fylkesmannen. Det samme gjelder oppfølgingsvedtak som Barne-, ungdoms- og familieetaten har truffet. Saker som hører under fylkesnemnda etter kapittel 12, kan ikke påklages med mindre noe annet er sagt i denne loven. Fylkesmannen kan prøve ut alle sider ved et vedtak. **Når foreldre klager, skal fylkesmannen snakke direkte med barnet før det bestemmes om klagen skal behandles.** Dersom et vedtak som gir klageren medhold.... osv (som det står)*

§ 86 Saksbehandling og klage ved bruk av tvang i institusjoner mv.

Barnet eller barnets foreldre kan klage til fylkesmannen dersom de mener det er begått brudd på reglene om rettigheter og tvangsbruk på institusjon. Sånn som lov, forskrift og retningslinjer er i dag, mener vi det blir veldig rotete og derfor uklart – hva tvang egentlig betyr. Det brukes om mange ulike ting – fra å beskytte oss mot dumme handlinger som å ta fra oss telefonen når vi vil ruse oss – til jevnlig og gjennom rutiner å bruke skjerming for å roe oss eller når vi kommer ny til en institusjon. Best hadde det vært om ordet tvang ikke brukes videre, med det innholdet det har i dag. Det skulle vært delt opp i de ulike delene av det som dette ordet i dag betyr: som **fysisk holding, begrensning i kommunikasjon, ransaking av rom, skjerming, urinprøvekontroll osv.**

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 86, hvis ordet tvang skal brukes som i dag

Avgjørelser om bruk av tvang overfor barn i institusjon er enkeltvedtak. Avgjørelser om bruk av tvang skal protokollføres, begrunnes og forelegges tilsynsmyndigheten. Av protokollen skal det fremgå

*hvilke andre tiltak som er forsøkt først. **Ingen protokoll godkjennes hvis tvang er brukt når det ikke var fare for liv og uten at en plan laget i samarbeid med ungdommen, først er prøvd ut. I tvangsprotokollen skrives først barnets forklaring av situasjonen, dette gjøres så langt det er mulig av barnet selv. Deretter forklarer institusjonen. Dette skal fremgå av protokollen. Kopi av tvangsprotokoll og protokoll etter rømming skal også sendes til barnevernstjenesten.***

*Barnet eller barnets foreldre kan klage til fylkesmannen dersom de mener det er begått brudd på reglene om rettigheter og tvangsbruk på institusjon. Fylkesmannen kan prøve alle sider av saken. **Når foreldre klager, skal fylkesmannen snakke direkte med barnet før det bestemmes om klagen skal behandles** Vedtak i klagesaken skal foreligge senest innen én måned fra klagen er mottatt. Klagen sendes til fylkesmannen, som kan prøve alle sider av saken. Vedtak i klagesaken skal foreligge senest innen én måned fra klagen er mottatt. ... Institusjonens leder skal gjøre klageadgangen kjent for dem det gjelder. Institusjonen skal bistå barn som ønsker det med å utforme og oversende klagen.*

Kapittel 2 Meldinger til barneverntjenesten.

Undersøkelse

§ 7 Opplysningsplikt til barnevernstjenesten

Et lovverk som gjør det tydelig at hver enkelt voksen har ansvar for vår sikkerhet, er bra. Men det kan være svært skummelt og også skadelig for mange av oss barn og unge – hvis det ikke samtidig gjøres helt klart at all opplysningsplikt og meldeplikt MÅ gjøres etter avtale med barnet. Norge må ha lovverk som beskytter barn og unge. Dette sier også grunnloven og FNs barnekonvensjon, at landet skal gjøre.

Vi vet at meldeplikten nettopp har vært ute på høring. Vi håper at barneministeren nå ikke foreslår for Stortinget at voksne må melde med en gang, uten å ha avtalt med oss. Foreslås det, må vi gjøre Norge klar over at dette IKKE kan skje – og nøye forklare hvorfor. Mange av oss har gått med historier lenge før vi forteller. Hvis et barn skjønner at det det vi har sagt er blitt fortalt videre, uten at vi visste, mister vi lett tillit, ikke bare til den vi stolte nok på til å fortelle litt, men også til mange andre voksne som vi skal møte videre. Når vi forteller, trenger vi først og fremst trygghet og beskyttelse. Vi trenger at det ikke skjer noe over hodet på oss. Mange av oss trenger tid, for å tørre å fortelle mer. Hvis voksne i stedet "tar over regien" og bare forteller videre til andre voksne, kan vi gjøre om forklaringen vår. Eller vi kan lukke oss helt. Dette har skjedd med mange av oss.

Vi tror veldig få voksne har forstått hvor farlig det kan være for oss, når voksne samarbeider med voksne – over hodet på oss. Å fortelle til voksne kan bli veldig utrygt og det kan og kjennes ut som det er de voksne mot barna. Vi vet det ikke er ment sånn, men i mange av historiene til oss som har opplevd vold og overgrep, så kommer dette tydelig fram.

Voksne som skal fortelle videre til barnevernet, må aller først ha mulighet til å bevare tilliten fra barnet eller ungdommen. Dette er for mange av oss avgjørende for at barnevernet etterpå kan ha mulighet til å gjøre en god jobb. Hvis voksne raskt skal melde til barnevernet, må barnet alltid informeres om dette, og det må avtales med barnet når og hvordan dette skal gjøres. Informasjon om det barnet har fortalt, må aldri gå videre til barnevernet – uten at barnet vet.

Lovverket må gjøre det helt, helt tydelig at den som melder, har et viktig ansvar for vår trygghet og sikkerhet - og også for at barnevernet skal kunne gjøre sin jobb på en god måte. I alt lovverk som gjelder barn og unge, så MÅ det tydelig stå at den voksne vi forteller til, må fortelle videre i samarbeid med oss. Uten dette, kan vi lukke oss eller forandre fortelling.

Proffene i Forandringsfabrikken ber om at lovverket understreker at den som melder, står ansvarlig for å avtale med barnet før de forteller videre. Den som melder MÅ først kunne beholde tryggheten fra barnet. Barnevernet må få et ansvar for å sjekke at melder har avtalt med barnet at informasjonen skulle sendes videre. Hvis dette IKKE er gjort, MÅ den som melder få en tilbakemelding om å gjøre det, snarest mulig.

BarnevernProffenes forslag til ny lovtekst i § 7

*Enhver som utfører oppgaver eller arbeid for et forvaltningsorgan skal uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til barnevernstjenesten av eget tiltak når det er grunn til å tro at a) et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller b) et barn utsetter sin helse eller utvikling for alvorlig fare. **Dette må alltid gjøres i samarbeid med barnet.** Plikten til å gi opplysninger som nevnt i første ledd gjelder også overfor fylkesnemnda eller retten i forbindelse med behandling av sak etter loven her.*

§ 9 Barnevernstjenestens rett og plikt til å foreta undersøkelser

I 3. avsnitt står det i lovforslaget at barnevernstjenesten kan samtale med barn i enerom i undersøkelsen. Dette har de siste tre årene vært drøftet, prøvd ut og konkludert i utviklingsarbeidet Mitt Liv. Konklusjonen fra dette arbeidet, der mer enn 150 barnevernstjenester har deltatt, er at barnevernstjenesten som utgangspunkt skal snakke med barnet alene i undersøkelsen. Så langt det er mulig, skal barnevernstjenesten først snakke med barnet. I starten av utviklingsarbeidet var det mye motstand mot dette, det har forandret seg etterhvert som tjenestene har prøvd det ut – og sett nytten av dette.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 9 tredje avsnitt, andre setning

*..... Barneverntjenesten **skal, så langt dette er mulig, samtale med barnet i enerom, på et sted der det oppleves trygt for barnet.** Barneverntjenesten skal også, så langt dette er mulig, samtale med barnet først.*

§ 10 Barnevernstjenestens gjennomføring av en undersøkelse

Barneverntjenesten må lage en plan for undersøkelsen i samarbeid med barnet eller ungdommen. I utviklingsarbeidet Mitt Liv har barnevernledere og proffer sammen bestemt at dette er eneste mulighet for god og nyttig praksis for barnevernsarbeid. En ukes frist for å gjøre dette, kan være for lite til at det blir grundig arbeid, vi tenker at det kan stå snarest eller så snart som mulig.

Barnet må være barnevernstjenestens viktigste samarbeidspartner i undersøkelsen. Dette er barnets første møte med barnevernet, her kan tillit bygges - eller tillit ødelegges. Barn forstår raskt – og raskere enn de aller fleste voksne forstår – hvem barnevernet henvender seg til, lytter til og tar på alvor. Derfor er det grunnleggende og helt avgjørende at barnet helt fra starten opplever at det er hovedpersonen i barnevernets arbeid. Barnet må få nok og nyttig informasjon, få være med å vurdere og kunne gi tilbakemelding.

BarnevernProffenes forslag til ny lovtekst i § 10

*Barnevernstjenesten skal **så snart som mulig og i samarbeid med barnet, lage en plan for undersøkelsen. Undersøkelsen skal gjennomføres snarest, og innen tre måneder. I særlige tilfeller kan undersøkelsestiden utvides til inntil seks måneder.***

Undersøkelsen skal klargjøre barnets omsorgssituasjon og behov. Den skal gjennomføres systematisk og tilstrekkelig grundig til å kunne avgjøre om det er nødvendig med tiltak etter loven. Undersøkelsen

*skal gjennomføres så skånsomt som mulig. **Barnet er barnevernets viktigste samarbeidspartner og holdes informert gjennom hele undersøkelsen. Barnet gis mulighet til å være med å vurdere hva som skal gjøres videre og får gi tilbakemelding på undersøkelsen.***

Undersøkelsen er gjennomført når barnevernstjenesten har a) besluttet å henlegge saken b) truffet vedtak om hvorvidt det skal igangsettes tiltak, eller c) tilrådt sak for fylkesnemnda

Kapittel 3

Tiltak der barnet er under foreldrenes omsorg

§ 12 Hjelpetiltak

Gjennom utviklingsarbeidet Mitt Liv har vi lært at mange barn og unge ikke visst hvilke hjelpetiltak barnevernet har hatt i hjemmet. Vi har også lært at svært få barn og unge har fått si sin mening om hvilke hjelpetiltak familien trenger. Dette avgjøres ofte av barnevernet – eller i prater mellom foreldre og barnevernet. Derfor er det veldig viktig at det i den nye loven kommer inn at barn og foreldre skal gis mulighet til å delta i planlegging av tiltakene – og i å gi tilbakemelding. Dette er også del av anbefalingene i Mitt Liv og dermed anbefalinger som barneverntjenester rundt i hele Norge har sluttet seg til.

I den nye loven må det også stå at hjelpetiltakene skal bidra til at barnet opplever å få det bedre. Altfor mange hjelpetiltak har fram til nå handlet om at et barn eller ungdom skal få bedre rutiner, bedre oppførsel (atferd) – og at det skal bli lettere for foreldrene våre. Dette vet vi fra egen erfaring, Men for mange av oss har ikke dette bidratt til at vi har fått det bedre – mange ganger har vi fått det verre. Det de voksne ser - av oppførsel eller hvordan vi snakker - kan ha blitt bedre. Men inni oss har det vært like vondt. Det vonde kan da ha kommet ut i andre ”språk” eller uttrykk - med det mener vi andre måter å uttrykke det vonde.

BarnevernProffenes forslag til ny lovtekst i § 12

*Barnevernstjenesten skal tilby og sette i verk egnede hjelpetiltak for barnet og familien når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlige behov for det. Hjelpetiltak kan likevel ikke gjennomføres uten samtykke fra den tiltaket retter seg mot. **Barnet og foreldre gis mulighet til å delta i planlegging og evaluering av tiltakene.** Krav om samtykke fra barnet forutsetter at barnet har partsrettigheter etter § 78.*

*Hjelpetiltak skal ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien **og bidra til at barnet får det bedre.***

§ 15 Pålegg om hjelpetiltak

BarnevernsProffene mener at det er viktig at den nye loven viser tydelig at barnevernet først og fremst er for barn – og at når hjelpetiltak skal pålegges og det er barnet som direkte blir del av tiltakene, så Må barnet ønske tiltaket for at det skal kunne bestemmes. Dette regner vi med må være en forglemmelse at det ikke står i det nye lovforslaget. Barnevernet kan ikke bruke penger på å sette inn et hjelpetiltak som vi barn og unge ikke ønsker, sjansen for at det da skal hjelpe er veldig liten, det kanlike godt bidra til at barnet får det verre.

BarnevernProffenes forslag til ny lovtekst i § 15

.....Det kan fattes vedtak om a) opphold i barnehage eller andre egnede dagtilbud, opphold i besøkshjem eller avlastningstiltak, leksehjelp, fritidsaktiviteter, bruk av støttekontakt eller andre lignende tiltak b) tilsyn, meldeplikt og urinprøver c) foreldreveiledning d) opphold i senter for foreldre og barn, og e) andre foreldrestøttende tiltak.

Vedtak om opphold i besøkshjem eller avlastningstiltak, fritidsaktiviteter, bruk av støttekontakt eller andre lignende tiltak, kan bare gjøres hvis barnet ønsker dette.

Vedtak etter bokstav d kan bare treffes dersom vilkårene for omsorgsovertakelse etter § 21 er oppfylt. Pålegg om hjelpetiltak kan rettes mot både den barnet bor fast sammen med og samværsforelderen.....

§ 19 Tilbud om bosted i institusjon etter samtykke

BarvernsProffene har lenge ønsket at atferdsbegrepet skal ut av loven og er glad for at dette nå er foreslått. Vi ber sterkt om at ingen voksne blir hørt, om de prøver å få disse inn igjen. Vi ber dere huske at noen voksenmiljøer har egne interesser av å beholde dette begrepet - de har bygd opp metodikk, skrevet bøker og foreslått satsinger, bygd på ordet atferd og tenkningen rundt dette.

Det som blir viktig, er at loven tydelig signaliserer at de voksne i Norge forstår at barn og unge som bærer på vonde opplevelser fra oppvekst med omsorgssvikt eller andre typer svik fra de som er nær den, ofte uttrykker dette gjennom smerteuttrykk eller "språk". Barnets uttrykk eller språk er en reaksjon på barnets opplevelser. De trenger ikke "behandling", men støtte, omsorg og kjærlighet. Det trengs også et sterkt fokus på årsaken til problemene. Dette MÅ bety at dagens atferdsinstitusjoner, IKKE kan beholdes. Unge som viser sterke smerteuttrykk, må komme til steder der de blir møtt med det de trenger aller mest – trygghet, forståelse og kjærlighet.

BarnevernProffenes forslag til ny lovtekst i § 19

Dersom et barn viser alvorlige smerteuttrykk, og uttrykker at dette har sammenheng med situasjonen hjemme, kan barnet tilbys bosted i institusjon eller familiehjem, på grunnlag av samtykke fra barnet og de som har foreldreansvaret. Har barnet fylt 12 år, er barnets samtykke tilstrekkelig. Målet med oppholdet er å gi trygghet og kjærlighet, for å kunne finne inn til årsaken til smerteuttrykkene. Institusjonen kan sette som vilkår at barnet kan holdes tilbake i institusjonen i opptil tre uker regnet fra inntaket. Resten ok, som foreslått

§ 20 Vedtak om bosted i institusjon uten samtykke

BarnevernsProffene jublet da vi forsto at begrepet atferd var tatt ut av loven. Men vi jublet for tidlig, da vi leste hva som i stedet var foreslått som grunnlag for å ta barn på tvang, ble vi veldig overraska. Lovutvalget har utvidet mulighetene for å bruke tvang – med veldig uklare ord, som kan føre til mer bruk av tvang. Dette er veldig farlig og vi ber på det sterkeste om at dette stoppes.

Ingen barn i Norge må kunne flyttes til en institusjon på tvang – der de etter loven "observerer, undersøker eller behandler" barn. Blir dette stående, er kunnskapen fra oss barn og unge som er i barnevernet nå - IKKE tatt i bruk. Vi er svært glade for at atferd og plassering av skyld på oss, er tatt vekk. MEN det kan IKKE erstattes av at barn kan tas på tvang" når dette er nødvendig fordi barnet utsetter sin helse eller utvikling for alvorlig fare". Tvang må i Norge ALDRI brukes knyttet til helse eller utvikling. Dette er "brede" ord – som voksne kan tolke og bruke som de vil. I tillegg gir de uttrykk for et barnesyn som oppleves slemt, dette fordi vi vet at å sette sin helse i fare betyr aller oftest at noe gjør veldig vondt inne i barnet. Unge som selvskader, utagerer, sliter med spising eller rømmer, har det alltid vondt – og dette må ikke kunne møtes med tvang. I 2017 ber vi på det sterkeste om at Norge har kommet lenger – og at dette ikke kan skje.

Barn eller unge kan bare ved alvorlig og gjentatt rusmisbruk eller kriminalitet, flyttes med tvang til et ventehjem, familiehjem eller et bofellesskap. Flytting med tvang kan først kun bestemmes for inntil en måned, med tett oppfølging. Fokuset må være å bygge tillit og trygghet. Oppdraget må også tydelig være å signalisere håp og muligheter. Barnet må bli møtt med forståelse, varme og kjærlighet,

av mennesker som tydelig vil godt. Oppdraget må være å "smelte seg inn til" redde, triste, sinte eller frustrerte barn eller unge.

Etter en måned, vurderes i samarbeid med barnet hva som skal gjøres videre. Barnet kan velge å bli boende der det er flyttet til, for et avtalt tidsrom, eller det kan be om å flytte til et annet bofellesskap. Hvis det ikke har skjedd noe endring - og barnevernet ikke får til samarbeid med barnet, kan det bestemmes at barnet skal bo der, på tvang i tre nye måneder. Det må da fortsatt jobbes tett for å komme inn til det som gjør vondt og som er årsaken til rus eller kriminalitet.

Etter disse til sammen fire månedene, må et barn eller en ungdom ikke kunne holdes lenger på samme sted, på tvang. Barnet må da uansett være med å bestemme hvor det skal bo videre og hva slags støtte og hjelp det skal få der. Ulike muligheter vurderes – av barnevern og barnet i samarbeid. Alternativer kan være å flytte til familie eller nettverket, i familiehjem eller til et annet bofellesskap. Oppfølging av utfordringer med rus eller kriminalitet, må avtales konkret. BarnevernsProffene ber om at det nå også blir helt slutt på at barn kan holdes på tvang etter de er fylt 18 år.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 20

Barn eller unge kan bare ved alvorlig og gjentatt rusmisbruk eller kriminalitet, flyttes med tvang. Unge som ruser seg, må ikke bo sammen med unge som ikke/i liten grad bruker rus.

Flytting på tvang kan først kun bestemmes for inntil en måned, med mål om å bygge tillit og trygghet. Barnet må bli møtt med forståelse og varme. Etter en måned, vurderes i samarbeid med barnet hva som skal gjøres videre. Barnet kan velge å bli boende for et avtalt tidsrom. Hvis det ikke har skjedd endring - og barnevernet ikke får til samarbeid med barnet, kan det bestemmes at barnet skal bo på tvang i tre nye måneder. Det må jobbes tett for å komme inn til det vonde, som er årsaken til rus eller kriminalitet.

Etter fire måneder, må et barn ikke kunne holdes lenger på samme sted, på tvang. Mulighetene videre må vurderes i samarbeid med barnet. Alternativer kan være å bo videre på samme sted, flytte til noen i familien eller nettverket, flytte i familiehjem eller til et annet bofellesskap. Oppfølging av fortsatt utfordringer med rus eller kriminalitet, må avtales.

Kapittel 4 Omsorgsovertakelse og tiltak der barnet er under barnevernets omsorg

§ 21 Vedtak om å overta omsorgen for et barn

BarnevernsProffene mener at det når det er spørsmål om å overta omsorg, ikke er tilstrekkelig med de generelle bestemmelsene om barns medvirkning i kapitlene som har vært tidligere. Barnet kan over tid ønske å flytte hjemmefra, uten at det er mulig å klart peke på omsorgssvikt eller overgrep. Samtidig kan foreldrene bagatellisere det barnet forteller. Et barn som over tid uttrykker at det ikke vil bo hjemme, må lyttes til og bli tatt på stort alvor. Et barn som over tid og mot sin vilje må bo hjemme, kan det gi store skadevirkninger i barnet.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 21:

Fylkesnemnda kan vedta at barnevernstjenesten skal overta omsorgen for et barn dersom det er nødvendig ut fra barnets situasjon og det ikke kan skapes tilfredsstillende forhold for barnet ved mindre inngripende tiltak. Vedtak kan bare treffes dersom

a) barnet uttrykker at det ikke kan bo hjemme og fastholder dette over noe tid. Barnet begrunner

det i en eller flere av beskrivelsene under.

b) det er alvorlige mangler enten ved den daglige omsorg som barnet får, eller ved den personlige kontakt og trygghet som barnet trenger etter sin alder og utvikling

c) foreldrene ikke sørger for at **et barn som er sykt, har nedsatt funksjonsevne eller som trenger ekstra hjelp**, får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring

d) barnet blir mishandlet eller utsatt for **andre overgrep** i hjemmet

e) barnet har vært bosatt utenfor hjemmet i mer enn to år med foreldrenes samtykke og barnet **uttrykker at det har fått en slik tilknytning til mennesker og miljø at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet.**

f) det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet

g) det er overveiende sannsynlig at flytting av et barn som med foreldrenes samtykke er bosatt utenfor hjemmet vil føre til en situasjon som nevnt i bokstav a, b, c, eller e, eller

h) det er overveiende sannsynlig at flytting av et barn som ble bosatt utenfor hjemmet som nyfødt etter § 34, vil føre til en situasjon som nevnt i bokstav a, b, c eller e.

§ 23 Valg av bosted for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse

Sånn vi leser § 23 står det at det er fylkesnemnda som, etter forslag fra barnevernet, skal bestemme hvor vi skal bo. Men å bestemme hvor vi skal bo, er noe av det viktigste vi MÅ med å bestemme. Barnet må alltid tas på alvor og høres godt på, før noe bestemmes. Dette har vært jobbet mye med i Mitt Liv utviklingsprosjektet. Mange barnevern har gjort forandringer her og de samarbeider mye mer med barnet. Dette må få fortsette og rammene må være sånn at flytting kan bestemmes nærmest mulig oss. Det er vårt liv – og vi ber dere voksne forstå hvor vondt det kan gjøre å bli flyttet til steder voksne opplever som barnets beste – uten av vi er de viktigste samarbeidspartnere og at våre ønsker blir utgangspunktet for det som bestemmes.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 23

Barnevernstjenesten **spør barnet om ønsker for bosted og avgjør sammen med barnet**, hvor barnet skal bo innenfor de rammer fylkesnemnda har satt. **Ved valget av bosted skal det som utgangspunkt alltid i størst mulig grad tas hensyn til barnets egne ønsker - og deretter blant annet**

– barnets egenart og behov for omsorg og opplæring i et stabilt miljø

Øvrige kriterier kan bli stående med unntak av: "behovet for kontinuitet i barnets oppdragelse"

Dersom barnet skal bosettes i fosterhjem skal barnevernstjenesten i tett samarbeid med barnet, alltid vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Hvis barnet ønsker det, skal barnevernstjenesten legge til rette for bruk av familieråd ved vurderingen av bosted i familie eller nettverk.

§ 25 Barnevernstjenestens adgang til å flytte barnet etter omsorgsovertakelse

Forslaget under tror vi er selvforklarende ☺ Det er fint at det står i lovutkastet at flytting skal unngås. Samtidig vet vi at alt for mange fosterforeldre "gir opp" – og at det lager vondt i mange barn. Men i tillegg har også ganske mange av oss blitt boende i fosterhjem der vi aldri skulle blitt boende. Så ønske om "kontinuitet" må ikke bli satt foran hvis barnet over en periode selv ønsker å flytte. Vi ber dere voksne ta dette på alvor, det kan være veldig skadelig for oss å bli boende et sted vi ikke er trygge, er redde – og kanskje ikke tør å si hva det handler om, fordi vi ikke vet hva som da skjer.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 25

Flytting av barn etter omsorgsovertakelse skal i størst mulig grad unngås. Barnevernstjenesten kan bare flytte barnet dersom det er nødvendig på grunn av endrede forhold eller når barnet over noe tid selv ønsker å flytte.

§ 26 Oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse

Vi ber på det sterkeste at det i den nye loven settes grense for hvor ofte og hvor mange ganger foreldre kan be om å få tilbake barn eller ha mer kontakt. Barn og unge over hele landet har opplevd dagens lov – og det vonde når foreldre gang etter gang ber om ny vurdering. For mange av oss har det laget mye usikkerhet, uro, vondt i magen – og at vi gir opp litt. Barn må alltid kunne si sin mening til den som skal vurdere om det skal bli ny sak.

I bestemmelsene for omsorgsovertakelse i §§ 21 og 25 har BarnevernsProffene foreslått endringer som sier at barnets synspunkt skal være viktig når omsorgsovertakelse skjer fordi barnet har bodd lenge utenfor hjemmet og når barnet flytter etter omsorgsovertakelse. På samme måte må barnets uttalelser være viktig når det er spørsmål om å flytte tilbake. Selv om grunner til å flytte tilbake til foreldre er til stede – må barnets stemme være avgjørende.

Dette er også en svært viktig at barnet gis en reell mulighet til å knytte seg til nye omsorgspersoner etter flytting. I lovforslaget legges det opp til at foreldre fortsatt skal ha anledning til å kreve at barnet flytter hjem, bare 12 måneder etter at forrige krav ble avvist av retten. Dette kan føre til stadige krav og rettssaker og skape mye utrygghet for barnet. Det MÅ settes grense for hvor ofte og hvor mange ganger foreldre kan be om å få tilbake barn - eller å ha mer kontakt. Barn må alltid kunne si sin mening direkte til den som skal vurdere om det skal bli ny sak.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 26

*Vedtak om omsorgsovertakelse skal oppheves **hvis barnet selv ønsker det**, når det er overveiende sannsynlig at foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg. Vedtaket skal likevel ikke oppheves dersom barnet har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det etter en samlet vurdering i **samarbeid med barnet**, kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet.*

.....

*Sak om opphevelse av vedtak om omsorgsovertakelse kan ikke kreves behandlet av fylkesnemnda, dersom slik sak har vært behandlet av fylkesnemnda eller domstolen de siste **to år**, fra rettskraftig avgjørelse foreligger. **Foreldre kan kun tre ganger be om ny sak om tilbakeføring. Barnets mening om ny behandling, bør tillegges avgjørende vekt.***

§ 27 Fratakelse av foreldreansvar

BarnevernsProffene ber om at barn som har partsrettigheter får være med å bestemme om foreldrene skal beholde foreldreansvar etter omsorgsovertakelse.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 27

Fylkesnemnda kan vedta at foreldrene skal fratas foreldreansvaret dersom det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse og det foreligger særlige grunner som tilsier at fratakelse av foreldreansvaret er nødvendig for å ivareta barnets beste.

Barn som har partsrettigheter skal gis mulighet for å være med å bestemme om foreldrene skal beholde foreldreansvar etter omsorgsovertakelse.

Dersom barnet etter at foreldreansvaret er fratatt foreldrene blir uten verge, skal barnevernstjenesten snarest informere fylkesmannen om at barnet har behov for ny verge.

§ 28 Adopsjon

Ved spørsmål om adopsjon er det svært viktig at barnet selv får uttale seg.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 28

Ny bokstav c: barnet ønsker det selv

§ 29 Besøkskontakt etter adopsjon

I 1. avsnitt 2. setning står det: Fylkesnemnda kan bare innvilge besøkskontakt (etter adopsjon) når noen av partene krever det og adopsjonsforeldrene ikke motsetter seg det. BarnevernsProffene mener det er naturlig at barnet får uttale seg.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst

Tillegg 1. avsnitt, 2. setning: .. «og barnet samtykker».

§ 32 Kommunens rett til å kreve egenbetaling fra barnet

Dette vil, slik vi forstår det, oftest gjelde barn som har mistet foreldrene sine og som mottar barnepensjon. BarnevernsProffene mener at Norge ikke må ta av de pengene de får etter foreldrene, så lenge de er under 18 år. Disse pengene blir jo på en måte barnets arv. Det er ikke snilt om disse skal gå til å betale fosterhjem eller institusjon.

BarnevernsProffenes forslag

Hele paragrafen tas vekk.

Vi har ikke kommentarer til § 24, 27, 30 og 31

Kapittel 5 Hastevedtak

§ 33 Hastevedtak om hjelpetiltak

Menes det her bare flytting? Hvis det er det som er ment, ber vi om at paragrafen heter:

Hastevedtak om flytting som hjelpetiltak. Det er veldig viktig at barn blir hørt i forhold til hva som er forsvarlig, uavhengig av alder.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 33

*Barnevernstjenesten skal straks sette i verk de hjelpetiltak som er nødvendige dersom et barn er uten forsvarlig omsorg. **Barnet må i størst mulig grad lyttes til i vurderingen av hva som oppleves forsvarlig for barnet.** Hjelpetiltakene kan ikke opprettholdes dersom den tiltaket retter seg mot, motsetter seg tiltaket.*

§ 34 Hastevedtak om bosted utenfor hjemmet

Flytting er et av de to områdene der unge har svart at det er aller viktigst at barnevernet samarbeider med oss. Flytting og hvor vi blir boende har ofte så veldig stor betydning for livet vårt framover – og er en altfor stor avgjørelse til at barnevernet kan ta den uten å gjøre det tett sammen med oss. Barnevernet må alltid spørre oss, selv om det er liten tid – og tid må aldri kunne være begrunnelsen for at dette ikke blir gjort.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 34

Barnevernstjenestens leder eller dennes stedfortreder kan vedta å bosette et barn utenfor hjemmet, dersom det er fare for at barnet uten slikt tiltak blir vesentlig skadelidende.

Før det bestemmes flytting skal barnevernstjenesten innhente barnets synspunkt på flytting og om barnet har meninger om hvor det skal flytte. Barnevernet samarbeider med barnet om planlegging og gjennomføring av flytting. Vedtaket faller bort... osv.

§ 35 Hastevedtak om bosted i institusjon uten barnets samtykke

BarnevernsProffene ber om at det heller ikke i denne tvangsparagrafen brukes uttrykket ”utsette sin helse og utvikling for fare”. Det er et SVÆRT UKLART kriterie – og vi tror det kan bli kraftig misbrukt av voksne. Vi ber dere se på kommentarene våre i § 19 og 20 - og avgrenser muligheten til å hasteflytte på tvang til alvorlig og gjentatt rus og gjentatt kriminalitet.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 35

*Barnevernstjenestens leder eller dennes stedfortreder kan vedta å bosette et barn i institusjon dersom barnet utsetter **seg for fare gjennom alvorlig og gjentatt rusmisbruk eller kriminalitet**, og at barnet blir vesentlig skadelidende dersom tiltaket ikke iverksettes straks.*

Vedtaket faller bort dersom barnevernstjenesten ikke snarest og senest innen to uker, følger det opp med en begjæring om opphold i institusjon etter § 20.

Vedtak som gjelder et barn med bosted i en annen stat, jf. § 5 andre ledd, faller likevel bare bort dersom norske myndigheter innen samme frist ikke har:

- a) fremmet begjæring til bostedsstaten om å treffe nødvendige beskyttelsestiltak, eller*
- b) truffet vedtak om å få overført jurisdiksjon etter lov om gjennomføring av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, annerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn § 5.*

Oppholdstiden etter et hastevedtak skal inngå i den totale oppholdstiden for vedtak etter § 20.

Kapittel 6 Kontakt og samvær

§ 37 Barnets rett til kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående

BarnevernsProffene støtter innholdet i denne paragrafen. Vi er veldig glade for at det nå har kommet et tydelig budskap i barnevernloven om at barn og unge i hovedregel har rett på kontakt.

Det er og fint at det står at barneverntjenesten har ansvaret for å legge til rette for kontakt. Samtidig er det viktig at dette må være med personer barnet ønsker å ha kontakt med. Men vi vet fra flere prosjekter at en del barn som er flyttet, ikke har oversikt over søsken og familie. Derfor ber vi om at det legges til en setning for å sikre at barnevernstjenesten tar ansvar for dette.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 37

*Barn har rett til kontakt med sine foreldre, søsken og andre nærstående. Retten til kontakt gjelder både samvær og kontakt per telefon og andre kommunikasjonsmidler. Barnevernstjenesten **skal bidra til at barnet har kjennskap til søsken og øvrig familie og aktivt legge til rette for kontakt med de barnet ønsker**. Det skal utarbeides plan for gjennomføring av kontakt etter § 48.*

§ 39 Hvem som vedtar begrensninger i retten til kontakt

Kontakt med familie, venner og nettverk er et annet tema der det er grunnleggende at vi får være med å bestemme. I de fleste unge sine liv er denne kontakten helt avgjørende for hvordan livet kjennes. Derfor må barnevernet og fylkesnemnda passe seg for å ”trå inn” for hardt i forhold til denne kontakten. Hvis barn og unge skal ha tillit til barnevernet, må det tydelig i loven stå at begrensninger i kontakt mellom barnet og foreldre må ta utgangspunkt i barnets ønsker. Hvis kontakten må begrenses, må vi få god og ærlig informasjon.

Fagfolk må være forsiktige med å "tolke og synse" om reaksjonene vi kan få etter vi har møtt foreldre, søsken eller andre i familie eller nettverk. Reaksjoner kan være sinne, at vi er lukket, tristhet – eller at vi er oppgira eller veldig glade. Alt dette kan være sunne reaksjoner etter å ha møtt noen vi er glade i - eller stekt knytta til.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 39

Fylkesnemnda kan vedta begrensninger i kontakten mellom barnet og foreldrene i sak om bosted utenfor hjemmet etter §§ 20, 21 og 30. **Dette må så langt det er mulig, ta utgangspunktet i barnets ønsker.** Vedtak kan treffes samtidig med behandlingen av sak om bosted utenfor hjemmet eller senere. Ved hastevedtak etter kapittel 5 og flytteforbud etter § 18 kan barnevernstjenesten vedta begrensninger i kontakten mellom barnet og foreldrene. Barnevernstjenesten kan vedta begrensninger i kontakten mellom barnet og andre enn foreldrene. **Dette gjelder som utgangspunkt ikke søsken, så lenge begge søsknene ønsker kontakt.** Barnevernstjenestens vedtak kan påklages av den som det retter seg mot. Klage fra andre enn barn med partsrettigheter, søsken og personer som har hatt omsorgen for barnet i foreldrenes sted før omsorgsovertakelsen, og besteforeldre, kan ikke behandles av fylkesnemnda uten nemndas samtykke. Ved vurderingen av om samtykke skal gis, skal det i tillegg til barnets beste, særlig tas hensyn til: – den nærstående sin tilknytning til barnet – sakens betydning for den nærstående – om det er vesentlige svakheter ved barnevernstjenestens saksbehandling og vedtak. En privat part kan ikke fremme nytt krav om kontakt dersom kontakten har vært regulert i vedtak eller dom de siste tolv månedene.

Kapittel 7 Oppfølging av barn og foreldre etter tiltak. Planer

§ 40 Oppfølging av barn og foreldre ved hjelpetiltak

I utviklingsprosjektet Mitt Liv har det vært den røde tråden vært at barnevernet må samarbeide med barnet i alle faser av arbeidet. Derfor foreslås §40 endret slik det er markert med uthevet skrift:

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 40

Barnevernstjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene etter at hjelpetiltak er **satt i gang**. Barnevernstjenesten skal **i samarbeid med barnet** vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse.

§ 41 Oppfølging av barn etter vedtak om omsorgsovertakelse, bosted i institusjon etter § 19 eller § 20 og hastevedtak

I utviklingsprosjektet Mitt Liv har det vært den røde tråden vært at barnevernet må samarbeide med barnet i alle faser av arbeidet. Derfor foreslås §41 endret slik det er markert med uthevet skrift:

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 41

Etter vedtak om omsorgsovertakelse, bosted i institusjon etter § 19 eller § 20 og hastevedtak, skal barnevernstjenesten løpende følge med på barnets omsorg og utvikling. Barnevernstjenesten skal **i samarbeid med barnet**, vurdere om det er nødvendige endringer eller ytterligere tiltak.

§ 42 Oppfølging av foreldre etter vedtak om omsorgsovertakelse, bosted i institusjon etter § 19 eller § 20 og hastevedtak

Det er bra at det nå står at foreldrene skal få oppfølging og en støtteperson. MEN en setning må vekk fra denne paragrafen – dette er tredje setning. Den handler om tilbakeføring. Vi opplever setningen som veldig uklar og er redde for at den kan gi mulighet for en praksis der tilbakeføring skjer før det er godt for barnet. Dette må loven ikke signalisere. **Vi ber derfor sterkt om at denne setningen tas ut av paragrafen.** Dette har jo heller ikke med oppfølging av foreldrene våre og vi ber derfor uansett om at dette ikke blir stående i denne paragrafen.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 42

Etter vedtak om omsorgsovertakelse, bosted i institusjon etter § 19 eller § 20 og hastevedtak skal barnevernstjenesten følge med på foreldrenes utvikling.

Barnevernstjenesten skal straks etter vedtaket ha et møte med foreldrene, og foreldrene skal få tilbud om veiledning og oppfølging. (EN SETNING HER TATT VEKK). Ved bosted i institusjon etter § 19 eller § 20 skal foreldrene settes i best mulig stand til å ivareta barnet etter oppholdet. Osv...

§ 45 Plan ved hjelpetiltak

Gjennom utviklingsprosjektet Mitt Liv har det vært den røde tråden vært at barnevernet må samarbeide med barnet i alle faser av arbeidet. Det gir bedre kvalitet i barnevernets arbeid. Ordet tiltaksplan må tas ut av loven helt, dette har vi proffene forklart rundt i Norge – og vi har ikke opplevd barnevernsarbeidere som synes det er dumt. Nå venter vi bare på at alle disse navnene på planer som kan stigmatisere (omsorgsplan og tiltaksplan) blir tatt ut av loven – og at dette kan hete barnets plan – for tiltak eller for omsorgsovertakelse.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 45

*Samtidig med vedtak om hjelpetiltak skal barnevernstjenesten i samarbeid med barnet, utarbeide en barnets plan for tiltaket. **Planen** skal sikre en systematisk og regelmessig oppfølging av barnet og foreldrene. **Planen** skal beskrive tiltakenes målsetting, innhold og antatte varighet. **Barnets plan** skal evalueres regelmessig, i samarbeid med barnet.*

§ 46 Plan ved omsorgsovertakelse

Gjennom utviklingsprosjektet Mitt Liv har det vært den røde tråden vært at barnevernet må samarbeide med barnet i alle faser av arbeidet – for god kvalitet. Også i denne paragrafen ber vi om at dette må komme inn.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 46

Barnevernstjenesten skal samtidig med omsorgsovertakelsen utarbeide en foreløpig plan for barnets omsorgssituasjon. Utkast til plan skal foreligge når fylkesnemnda behandler saken. Dersom omsorgsovertakelsen er forutsatt å vare i lengre tid skal barnevernstjenesten, i samarbeid med barnet, utarbeide en plan for barnets fremtidige omsorgssituasjon. Planen skal angi tidsperspektivet for omsorgsovertakelsen. Planen skal utarbeides senest to år etter fylkesnemndas vedtak og kan bare endres dersom forutsetningene for den er falt bort. I god tid

§ 47 Plan ved bosted i institusjon etter § 19 eller § 20

Uttrykket «tiltaksplan» kjennes veldig fremmet for oss som planene skal være til for. I

utviklingsprosjektet Mitt Liv er vi derfor blitt enige med barnevernet om at alle planer skal være Barnas plan (for eksempel «Helges plan»/ «Helges plan for tiltaket»(familiehjemmet, institusjonen eller liknende). Barnevernproffene foreslår derfor følgende presisering i § 47: (uthevet)

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 47

*Barnevernstjenesten skal i samarbeid med barnet utarbeide planer ved bosted i institusjon etter § 19 eller § 20. Det skal utarbeides en foreløpig plan for barnet når barnet bosettes i institusjonen. Utkast til plan skal foreligge når fylkesnemnda behandler saken. Når fylkesnemndas vedtak foreligger skal endelig plan utarbeides så snart som mulig. Planen skal være i samsvar med fylkesnemndas vedtak. Dersom barnets behov tilsier det skal planen endres. Det må ikke gjøres endringer i strid med fylkesnemndas vedtak. Når barnet er bosatt i institusjon på grunnlag av samtykke, skal barnevernstjenesten utarbeide plan dersom barnet og de som har foreldreansvar samtykker. Barnets samtykke er tilstrekkelig dersom barnet har fylt 12 år. **Barnets plan for tiltak** skal om mulig foreligge før barnet er bosatt i institusjonen. Dersom barnets behov tilsier det og det foreligger samtykke, skal planen endres. Barne-, ungdoms- og familieetaten skal etter anmodning fra barnevernstjenesten bistå med utarbeidelse av **planen**.*

§ 48 Plan for gjennomføring av kontakt

Gjennom utviklingsprosjektet Mitt Liv har det vært den røde tråden vært at barnevernet må samarbeide med barnet i alle faser av arbeidet. Derfor foreslås §48 endret slik det er markert med uthevet skrift:

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 48

*Barnevernstjenesten skal i **samarbeid med barnet**, utarbeide en plan for gjennomføring av barnets kontakt med foreldre og nærstående etter omsorgsovertakelse og vedtak om opphold i institusjon uten barnets samtykke. Utkast til plan skal foreligge når fylkesnemnda behandler saken. Når fylkesnemndas vedtak foreligger skal endelig plan utarbeides så snart som mulig. Planen skal evalueres regelmessig.*

Kapittel 8 Fosterhjem

Vi synes det er veldig rart at et så viktig tiltak i barnevernet som fosterhjem er, ikke skal ha mere plass i loven.

§ 49 Definisjon av fosterhjem. Krav til fosterforeldre

Her viser vi til diskusjonene i formålsparagrafen – og hvorfor kjærlighet tydeligere må inn i barnevernets arbeid

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 49

*Med fosterhjem menes i denne loven private hjem som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av barnevernstjenestens vedtak om hjelpetiltak eller i forbindelse med omsorgsovertakelse. Fosterforeldre skal ha særlig evne til å gi barn **trygghet og kjærlighet**, og oppfostre barnet i samsvar med de forutsetningene som er lagt til grunn for oppholdet, **bestemt i samarbeid med barnet**.*

Kapittel 9 Institusjoner og senter for foreldre og barn

Dette kapitlet var veldig vondt å lese. Overskriften gir inntrykk av at det er en beskrivelse av viktige tiltak i barnevernet. Men: **4 av 5 paragrafer handler om bruk av tvang. Hvordan kunne det skje?**

Mener Norge virkelig at en ny lov for å verne barn skal inneholde mer av denne tankegangen? Vi trodde Norge var kommet lenger og at fagfolk nå har begynt å forstå hvor stor skade tvang lager på barn og unge. Vi trodde at ny kunnskap hadde lært oss at denne måten å møte barn nå må ta slutt.

Noen titalls av oss proffene bærer med oss erfaringene fra å ha blitt brukt tvang på, i kroppen. Vi vet hvordan det kjentes da det ble brukt – og for en del av oss nå, fordi vi enda opplever det. Mange av oss vet ettervirkningene av å ha blitt brukt fysisk makt på – i barnevernets navn. Eller fordi barnevernet har samarbeidet så tett med politiet. Mange av oss har gått eller går i traumebehandling, der tvangsbruken er noe av det vi må jobbe oss gjennom, fordi det har laget så mange sår.

I utviklingsarbeidet Mitt Liv barnevernsinstitusjon er bruk av tvang blitt et av de viktige temaene. Vi proffene forteller fagfolk om hvordan tvang oppleves – og hva ettervirkningene kan være. Vi forteller dem også om hva de kan tenke når kollegaer snakker om at noen av de ansatte tar ansvar og tar belastningen med å bruke fysisk makt. Eller hva de kan tenke når fagfolk sier at ungdom ba om å bli holdt – og at det var derfor det ble gjort.

I samarbeidet med 22 barnevernsinstitusjoner fra Finnmark i nord til Vestfold i sør, snakker fagfolk og proffer sammen om hva som er trygge og sikre barnevernsinstitusjoner. Og om det kan gå an å tenke seg barnevernsinstitusjoner som sier at nei, her bruker vi ikke tvang. Den veldig gode nyheten er at noen av institusjonene – inkludert også noen som driver på atferdsparagrafer, nå har sagt at de vil prøve å arbeide helt uten bruk av tvang. Første gangen vi hørte en institusjon si dette, rant tårene hos flere av oss. Den dagen er kommet at fagfolkene viser at de vil. Nå ber vi sterkt om at loven ikke blir hengende etter – det ville vært så veldig synd.

Begrepet tvang har de siste tiårene vært et samleord for mange ulike ting:

Fysisk maktbruk i form av holding eller mekanisk tvangsbruk

Skjerming og isolasjon

Ransaking av rom, kroppsvisitering og urinprøvetaking

Fratakelse av rettigheter som telefon, besøk og bevegelse

Dette har ofte gjort diskusjonen om bruk av tvang veldig uklar. Når barnevernsarbeidere har argumentert for å beholde eller øke muligheter for å bruke tvang, har det ofte dreid seg om ransaking og fratakelse. Når vi ungdommer har prøvd å sagt fra om at tvang skader – er det aller mest fysisk maktbruk og isolasjon vi har advart mot. Men i diskusjonene har dette ofte blitt blanda sammen – under overskriften tvang. Vi ber om at dette ikke fortsetter i den nye loven – og at dette tydelig skilles fra hverandre. I § 53 står det om nødvergerett. Den fins i andre lover (jf. straffeloven § 17 og § 18), og vi forstår ikke at den trenger å stå i en lov for å verne barn (barnevernloven). Hvis den fins i barnevernloven, vil det bidra til at det brukes mer tvang – tror vi. Det vil være med å legge vekt på at det kan brukes.

§ 53 Barnets rettigheter i institusjon

BarnevernsProffene har i høringsvaret foreslått at rettene til kjærlighet skal tas inn i barnevernlovens formålsparagraf. En konsekvens av dette må være at retten til kjærlighet må være en sentral føring for barnevernets tiltak. Det er særlig viktig for barn og unge som skal bo i institusjon for kortere eller lengre tid.

Proffene opplever at lovutvalgets forslag i for stor grad legger begrensinger på rettighetene til beboerne i institusjonene uten at det er et resultat av individuelle vurderinger for det enkelte barn. Vi vil så sterkt vi kan advare mot at det videreføres bestemmelser som begrenser bevegelsesfrihet

eller mulighet til kommunikasjon med generelle og uklare begrunnelser. Proffene foreslår derfor at det nå gis et tydelig signal om styrking av barns og unges generelle rettigheter.

Vi mener at dette under må tas ut av lovforslaget, fra 2. avsnitt i § 53

både i og utenfor institusjonens område, med de begrensninger som fastsettes av hensyn til behovet for trygghet og trivsel. Barn har rett til kommunikasjon med andre med mindre behovet for trygghet og trivsel for barnet eller andre på institusjonen, tilsier begrensninger i kommunikasjonen.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 53:

*Bestemmelsene i § 53 til § 55 gjelder alle barn som er bosatt i institusjon. Barn skal selv kunne bestemme i personlige spørsmål så langt dette er forenlig med barnets alder og modenhet, formålet med tiltaket og institusjonens ansvar for å gi barnet forsvarlig omsorg **og kjærlighet**. Barnets bestemmelsesrett må også være forenlig med institusjonens ansvar for drift, trygghet og trivsel for alle på institusjonen.*

Barn skal ha rett til å bevege seg fritt og ha rett til kommunikasjon med andre. Begrensninger i disse rettighetene kan kun gjøres hvis barnet utsetter sin eller andre for alvorlig fare, etter individuell vurdering.

Barns rett til kontakt med familie og andre nærstående kan ikke begrenses i større utstrekning enn det som følger av vedtak fra barnevernstjenesten eller fylkesnemnda etter § 38.

Barn har rett til nødvendig medisinsk tilsyn og behandling under opphold i institusjon.

§ 54 Krav til forebygging av bruk av tvang

BarnevernsProffene mener at det må være en overordnet målsetting for alle institusjoner å forebygge tvangsbruk. Dette er nødvendig for å sikre tryggheten for både barn og ansatte og dette må formuleres tydeligere i lovteksten:

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 54

Bruk av tvang og andre inngrep i den personlige integritet skal gjennomføres så skånsomt som mulig og skal ikke benyttes overfor barnet i større grad enn det som er absolutt nødvendig. Andre fremgangsmåter skal være prøvd først. Institusjoner skal arbeide systematisk for å forebygge tvangsbruk.

*Institusjoner skal arbeide systematisk for å **sikre trygghet og sikkerhet for barn og ansatte**.*

§ 55 Adgang til bruk av tvang

Samtidig som lovutvalget har formulert et ønske om å redusere uønsket tvangsbruk er det i denne bestemmelsen gitt adgang til å begrense rettigheter og bruke tvangsmidler med generelle begrunnelser.

Avsnittet nedenfor kan ikke bli stående, det vil være katastrofe utfra den kunnskapen Norge har idag, om hva bruk av tvang gjør med barn og hvilke ettervirkninger det kan få:

Mindre inngripende fysisk tvang eller makt, som for eksempel kortvarig fastholding eller bortvisning fra fellesrom, kan bare anvendes når dette er åpenbart nødvendig som ledd i institusjonens ansvar for å gi forsvarlig omsorg eller av hensyn til trygghet og trivsel for alle på institusjonen.

Avsnittet nedenfor bør ikke være med i loven.

Dersom det er absolutt nødvendig for å avverge fare

Den første setningen nedenfor MÅ forandres til skjerming. Isolasjon gjør store skader på barn og må ikke kunne brukes. Mange unge går i traumebehandling etter tvangsbruk, så dette må endres:

Dersom situasjonen gjør det nødvendig å skjerme barnet, kan det bare besluttes av institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt. Dette må bare gjøres utenfor hovedbygningene og alltid sammen med voksne.

Disse to avsnittene kan ikke bli stående

Institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt, kan bestemme at det skal foretas kroppsvisitasjon av et barn dersom det foreligger begrunnet mistanke om at barnet besitter tyvegods, farlige gjenstander, rusmidler eller andre skadelige medikamenter. Undersøkelse av kroppens hulrom er ikke tillatt.

Institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt, kan bestemme at det skal foretas ransaking av barnets rom eller eiendeler dersom det foreligger begrunnet mistanke om at barnet besitter tyvegods, farlige gjenstander, rusmidler eller andre skadelige medikamenter.

Dette avsnittet ser ut for oss som står feil. Her står det at det skal gjøres hvis det fins samtykke og da er vel ikke dette tvang.

Institusjonen kan kreve at det tas prøver av biologisk materiale for å påvise bruk av rusmidler når det er nødvendig for å oppnå formålet med tiltaket, hvis det foreligger skriftlig samtykke.

Vi ber om at barn etter den nye loven ikke kan hentes tilbake med fysisk maktbruk. Med kunnskapen vi nå har fra systematisk å ha spurt unge om hvordan dette oppleves og hva det gjør i livene deres – ber vi om at dette tar slutt. Barnevernets bruk av politi har gjort stor skade i mange unges liv, derfor ber vi dere ta dette på alvor.

BarnevernsProffene ber om at loven tydelig sier at politi ikke skal kunne brukes for å hente barn etter rømming, hvis det ikke direkte er fare for liv. Vi ber om at det lages retningslinjer som tydelig avgrenser når det skal kunne brukes politi og hvordan dette skal gjøres.

Dette avsnittet ber vi derfor om at ikke står under en paragraf om tvang

Barnet kan om nødvendig bringes tilbake til institusjonen ved rømming, dersom barnet er bosatt etter §§ 18, 20, 21, 25, 34 og 35. Med rømming forstås de tilfeller hvor barnet forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 55

Tvang mot et barn skal aldri benyttes med mindre det er alvorlig fare for barnets eller andres liv eller helse. Isolasjon, fysisk maktbruk og krenkelse av kroppslig integritet er ikke tillatt.

Bruk av tvang og andre inngrep i den personlige integritet skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Andre løsninger skal være prøvd først.

Hvis det foreligger konkret mistanke om at barnet besitter farlige gjenstander eller rusmidler, kan institusjonens leder, ut fra dokumentasjon som inkluderer barnets synspunkt, bestemme at det skal foretas kroppsvisitasjon av et barn eller ransaking av rom. Samarbeid med barnet må først være prøvd og det må dokumenteres hvordan. Undersøkelse av kroppens hulrom er ikke tillatt.

Dersom situasjonen gjør det nødvendig å skjerme barnet, kan det bare besluttes av institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt. Dette må bare gjøres utenfor hovedbygningene og alltid sammen med voksne.

Post som kommer inn til institusjonen kan kontrolleres når det er begrunnet mistanke om at forsendelsen inneholder rusmidler eller farlige gjenstander. Kontroll med barnets kommunikasjon for øvrig, er ikke tillatt.

§ 56 Utvidet adgang til bruk av tvang ved bosted i institusjon etter § 19, § 20 og § 35

Denne paragrafen bygger på et barnesyn, der ungdom som har det vondt inni seg blir sett på som kriminelle og som mennesker som kan behandles med å ta mye makt over dem utenfra. Dette mener vi er ille. Det er vondt å lese – og gjør at det at adferdsbegrepet i høyeste grad lever videre inne i loven. Norge må ikke fortsette å møte barn og unge på denne måten. Dette står i sterk motsetning til å si at vi ønsker et barnevern som kan samarbeide med barn og disse to tenkningene henger ikke sammen. Det gjelder uansett om barnet utad gjør handlinger og viser ”atferd” som er skadelig for dem.

Vi ber om at alle avsnittene i denne paragrafen, tas ut av norsk barnevernslov. Denne tida må nå være forbi, at en stat kan møte barn og unge så kunnskapsløst. Bare hvis et barn er på tvang (§ 20) kan et barn kontrolleres. Vi ber om at det da kan stå i par 20 at fylkesnemnda evt kan bestemme kontrolltiltak, ift alvorlig rus og kriminalitet.

§ 60 Generelle krav til institusjoner og sentre for foreldre og barn

Vi fra å ha vært i barnevernet har vi lært, at mye av det som har vært kalt metoder – ikke har vært nyttig hjelp å få. Dette inkluderer mange ulike metoder, brukt på ulike typer institusjoner. Mange av metodene som brukes, er ikke evaluert bygd på tilbakemeldinger fra barn og unge. Derfor vet man vel veldig lite om hva som fungerer og ikke. Det er bra at det står i loven at metodene skal være faglig og etisk forsvarlige. Men for hvem? Vi skulle ønske det står at metodene må oppleves etisk forsvarlig og nyttige for oss som institusjonene og sentrene er for.

Det som MÅ stå ☺ er at den allmente anerkjente fagteorien, må inkludere barn og unges kunnskap. Barn og unges kunnskap kan iblant utfordre og stille grunnleggende spørsmål til de andre typene kunnskap – og dette er veldig etterlengta i norsk barnevern, tenker vi. Vi mener dette må stå spesielt i lovteksten – fordi vi føler gjennom egen erfaring og fra Mitt Liv-samarbeidet med barnevernstjenester de siste årene, at det i det hele tatt trenger å være barnas kunnskap inkludert.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 60

*Institusjonen skal ha en definert målgruppe og en formulert målsetting for sin faglige virksomhet. De faglige metoder som anvendes ved institusjonen skal være faglig og etisk forsvarlige. **De skal være forankret i allment anerkjent fagteori og inkludere oppsummert kunnskap fra barn og unge.** For å sikre ... osv.*

§ 64 Institusjoner med hjem

Også her MÅ lovteksten forandres. BarnevernsProffene ber om at det nå IKKE lages hjem som har som mål å følge opp barn og unge som ”utsetter sin helse og utvikling for alvorlig fare”. I stedet må det stå, som i § 19: barn som viser alvorlige smerteuttrykk, og uttrykker at dette har sammenheng med situasjonen hjemme. Målet må være å gi trygghet og kjærlighet, for å kunne finne inn til årsaken til smerteuttrykkene. Barn som er i barnevernet etter § 20, og som strever med alvorlig rus og kriminalitet, må kunne bo i familiehjem om de selv sterkt ønsker dette. Det må ikke stå at barn kan få behandling i et hjem – dette er et sterkt hovedsvar fra BarnevernsProffer rundt i landet. Det gjør vondt når foreldre i familiehjem veiledes til å behandle barn, dette må ikke være del av barnevernet.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 64

*Institusjoner som skal ta imot barn på grunnlag av vedtak eller samtykke som nevnt i § 19 eller § 20 kan omfatte institusjoner med hjem. **Hjemmene må ha særlige forutsetninger til å ta imot barn som***

*viser alvorlige smerteuttrykk eller strever med alvorlig rus eller kriminalitet. Hjemmene må være knyttet opp mot en oppfølgingsenhet. Oppfølgingsenheten har ansvaret for oppfølgingen av hjemmene, herunder ansvaret for **veiledning**. Dette gjøres i samarbeid med barnet. Departementet kan gi forskrifter om institusjoner med hjem.*

Kapittel 10 Omsorgssentre for mindreårige

BarnevernProffene støtter på det sterkeste at barn som kommer til Norge, skal få hjelp etter barnevernloven. Dette MÅ gjelde barn under 15 år men vi mener det også bør gjelde barn opp til 18 år. Barn er barn, samme hvor de kommer fra og vi må ta imot dem raust og med kjærlighet.

§ 68 Ansvaret for å ivareta barnets behov ved ankomst til omsorgssenteret

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst i § 68

*Omsorgssenteret skal ved barnets ankomst til senteret vurdere barnets situasjon og behov, i **samarbeid med barnet**. Behovene skal ivaretas på best mulig måte også før det foreligger oppfølgingsvedtak etter § 69. Dersom omsorgssenteret vurderer at barnets behov ikke kan ivaretas på en tilfredsstillende måte på omsorgssenteret, eller barnet ønsker opphold utenfor omsorgssenteret, skal omsorgssenteret varsle barnevernstjenesten for vurdering av om det bør iverksettes særlige tiltak etter loven.*

Kapittel 12 Saksbehandlingsregler for fylkesnemnda

BarnevernsProffene mener at det ikke kan være helt klokt i en barnevernlov, at nesten 1/5 av de paragrafene som står i loven, handler om fylkesnemnda. Det står for eksempel veldig lite om fosterhjem – og lite av de nyttige paragrafene for god institusjon, tenker vi. Men mye om hvordan fylkesnemnd skal gjennomføres og mange detaljer som vi ikke forstår at trenger å stå i loven.

Kan ikke dette i stedet stå i en egen forskrift?

To paragrafer i dette kapitlet synes vi er viktige, det er § 103 og § 109.

Den ene handler om hvordan fylkesnemnda skal lytte til barnets mening – og at vi nå alltid skal få mulighet til å snakke direkte til de som skal bestemme. Den andre er paragrafen om samtaleprosess – som vi er helt sikre på må være del av den nye, moderne måten å bestemme ting i barnevernet.

§ 103 Fylkesnemndas avgjørelsesgrunnlag

Et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg direkte for fylkesnemnda før det treffes vedtak i sak som berører barnet. Hvis barnet ikke ønsker å uttale seg direkte for fylkesnemnda, skal barnet gis anledning til å uttale seg på annen måte. Departementet kan gi forskrift om høring av barn i fylkesnemndene.

§ 110 Samtaleprosess

Departementet kan gi samtykke til at det i en eller flere nemnder igangsettes forsøk med at nemndsleder tar initiativ til en samtaleprosess hvor det søkes etter grunnlag for enighet mellom partene. Departementet kan gi nærmere regler om gjennomføringen av slike forsøk. Etter forsøk som nevnt i første ledd, kan departementet gi forskrift om innføring av samtaleprosess i fylkesnemndene.

Vi vet at det samtidig nå jobbes med å foreslå nye måter å ta beslutninger i alt som gjelder barn og familie – som skal inn for rettsapparatet. Dette vet vi fordi vi har møtt dem og holdt innlegg for dem.

Når voksne skal bestemme over barn og unges liv, bør det gjøres på mest mulig skånsomme måter for barnet. Så langt det er mulig, må fylkesnemnd og domstol unngås. Vi skulle også ønske at fylkesnemnd ble satt opp på en annen måte

Forslag til hvordan beslutninger kan tas i barnevernet:

Barnevernleder i samarbeid med barn og foreldre Barnevernleder kan sammen med barnet bestemme hjelp hjemme eller flytting, hvis barnet og foreldrene er enige. Barnevernleder kan bestemme hasteflytting. Hvis barnet og/eller foreldre er uenige skal klagen behandles av dommer

Dialogmøte med barn, trygghetsperson, foreldre, barnevern og en mekler - for å bestemme kontakten med foreldre eller bestemme flytting. Barnets tanker og ønsker skal være utgangspunkt for dialogmøte. Ideen er å prøve å få til enighet med færrest mulig innblandet. Barnevernet deltar med en person barn og foreldre kan akseptere. En nøytral person som er god til snakke med barn, god til å finne løsninger og god til å mekle, deltar. Barnet og foreldrene deltar i møtet. Barnet har med en trygghetsperson hvis det ønsker det.

Fremtidsmøte: mekling med nemndleder - for å bestemme kontakt med foreldre og flytting. Ideen er å unngå full fylkesnemndsbehandling, med alt det vonde det kan føre med seg. I dagens lov,

står det at det kan gjøres forsøk med at nemndleder tar initiativ til samtaleprosess for å prøve å bli enige. Vi vet at mange har gode erfaringer med dette – og ber om at det blir Dette må nå bli en virkelig mulighet, for å ta beslutninger i barnevernet. En mekler kan evt. hjelpe til i dette møtet.

Behandling i fylkesnemnda Barnet skal være hovedpersonen i nemnda og skal alltid kunne høres der. Barnet må alltid kunne velge når det vil være til stede eller ikke – og alltid kunne ha med seg en

trygghetsperson. Hvis barnet ikke vil være der, kan det snakke med nemndleder før fylkesnemnda. Hvis fylkesnemnd skal gjennomføres trengs mer dialog og mindre konfrontasjon, barnet må ikke tvinges til å vitne foran foreldre, advokatenes rolle må forandres, personer som er flinke til å snakke

med barn, må lede behandlingen. foreldrene kan ha med seg en støtteperson inn.

Kapittel 13 Ansvar, organisering og finansiering

§ 112 Kommunens ansvar og oppgaver

BarnevernsProffene er glad for at det i § 112 så tydelig står at kommunen har ansvar for å lage god oppvekst for alle barn og unge i kommunen og at de ulike tjenestene i kommunen samarbeider. Dette ber vi om at blir stående. Vi ønsker oss en endring i denne paragrafen. BarnevernsProffer har siden 2009, da Forandringsfabrikken første gang hørte unge om hvordan barnevernet kjennes, sterkt uttrykt at mange av oss ikke har visst hva voksne har lov til. Mange har heller ikke visst hva barnevernet virkelig er og hvordan de jobber. Det vi har visst om barnevernet, har de fleste av oss fått vite av foreldre eller andre i familien – ofte har denne informasjonen skremt oss. Vi har heller ikke visst hvordan vi kan komme i kontakt med barnevernet.

BarnevernsProffene ber om et nytt avsnitt nummer fire, som gir kommunen ansvar for direkte å informere alle barn og unge i kommunen om hva voksne ikke har lov til – hva barnevernet er og hvordan barn kan komme i kontakt med barnevernet.

BarnevernsProffenes forslag til ny lovtekst § 112

Kommunen er ansvarlig for å utføre oppgavene i denne loven som ikke er lagt til et statlig organ. Kommunen skal sørge for at barnevernstjenesten yter tjenester og tiltak til alle som oppholder seg i kommunen.

Kommunen har ansvar for å fremme gode oppvekstvilkår for alle barn og sørge for at kommunens tjenestetilbud rettet mot barn og familier er samordnet. Kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens arbeid med barn og unge. Planen skal beskrive ansvar, organisering, ledelse og samarbeid mellom de ulike etatene. Når det er nødvendig skal kommunen samordne tjenestetilbudet rettet mot et barn.

Kommunen har ansvar for at alle barn regelmessig direkte er informert om hva voksne ikke har lov til å gjøre med barn, hva barnevernet er og hvordan komme i kontakt med barnevernet. Informasjonen bør gis i samarbeid med barn.

Ved bosetting av enslige mindreårige... osv

§ 113 Kommunens organisering av barnevernstjenesten. Økonomisk ansvar

Vi støtter at det nå kommer inn i loven at barnevernet skal være tilgjengelig hele døgnet. Det vil bli et tryggere barnevern, når mindre politi blir blandet inn i arbeidet. Vi vet at dette ser ganske annerledes ut i dag – så det må planlegges nøye. Allikevel er veldig glade for at det nå skal skje.